

**UNIVERZITET U TUZLI
FILOZOFSKI FAKULTET**

**STUDIJSKI PROGRAM
PRVI CIKLUS STUDIJA
PSIHOLOGIJA**
(u primjeni od akademske 2022/2023.g)

dr. Tihomila Markovića 1, 75 000 Tuzla,
Tel.: 00387 (0)35 306 330, 306 331, Fax.: 306 332,
<http://www.ff.untz.ba>
studentska služba: 035/306-365

1. OPŠTI DIO

1.1. Naziv i nosilac studijskog programa

Naziv studijskog programa: **Psihologija**

Nosilac studijskog programa: **Univerzitet u Tuzli, Filozofski fakultet**

1.2. Način izvođenja nastave i nivo studijskog programa

Studij je organizovan kao redovni studij. Nastava se izvodi kombinacijom redovnog studija i učenja na daljinu. Prvi ciklus studija traje četiri (4) godine (8 semestara) i vrednuje se sa 240 ECTS bodova. Studijska godina se organizuje u dva semestra (zimski i ljetni), od kojih svaki ima 15 nastavnih sedmica.

1.3. Akademski i stručni naziv koji se stiče završetkom studijskog programa

Završetkom studija I ciklusa student stiče akademsko, odnosno stručno zvanje **bachelor psihologije**, a u skladu sa Pravilnikom o akademskim i stručnim zvanjima i načinu njihovog korištenja koji donosi Ministarstvo obrazovanja i nauke Tuzlanskog Kantona.

1.4. Jezik na kojem se izvodi studijski program

Nastava na studijskom programu Psihologija izvodi se na **službenim jezicima u Bosni i Hercegovini**.

1.5. Procedure i uslovi upisa na studijski program

Pravo učešća na Konkursu za upis na studij Psihologije imaju kandidati državljani Bosne i Hercegovine, strani državljani i lica bez državljanstva sa završenom srednjom školom u četverogodišnjem trajanju u Bosni i Hercegovini, kao i kandidati koji su srednju školu završili izvan Bosne i Hercegovine, a za koje je nakon postupka nostrifikacije, odnosno ekvivalencije utvrđeno da imaju završeno odgovarajuće srednje obrazovanje.

Pravo učešća na Konkursu imaju i kandidati sa završenom srednjom stručnom školom, ukoliko su stekli dopunsko obrazovanje iz općeobrazovnih predmeta u gimnaziji ili srednjoj medicinskoj i srodnoj školi.

Klasifikacija i izbor kandidata za upis vrši se na osnovu rezultata prijemnog ispita i drugih kriterija u skladu sa procedurama koje utvrđuje Senat Univerziteta u Tuzli.

Kandidatima koji su završili dvopredmetni studij pedagogija-psihologija može se omogućiti polaganje razlike predmeta za stjecanje stručnog zvanja bezleor psihologije.

1.6. Popis predmeta sa brojem sati nastave i brojem ECTS bodova

Nastavni plan četverogodišnjeg studija Psihologija sadrži obavezne (opće i stručne) predmete, izborne predmete i profesionalnu psihološku praksu.

Profesionalna psihološka praksa studenata realizira se u okviru nastavnih predmeta koji pripadaju oblasti primijenjene psihologije.

U okviru psihološke prakse studenti će se upoznati sa poslovima i zadacima psihologa u različitim institucijama (u klinikama, preduzećima, osnovnim i srednjim školama, predškolskim ustanovama, centrima za socijalni rad, centrima za mentalno zdravlje, penalnim institucijama, itd).

Praksa studenata u okviru školske psihologije obuhvatit će praktičnu primjenu stečenih znanja i upoznavanje s oblicima rada školskog psihologa s učenicima (prisustvovanje savjetodavnim razgovorima, radionicama za učenike), upoznavanje s oblicima rada školskog psihologa s roditeljima (savjetodavni razgovori, radionice, roditeljski sastanci), upoznavanje s oblicima saradnje školskog psihologa s direktorom škole, nastavnicima, stručnim suradnicima, upoznavanje s psihodijagnostičkim instrumentima koji se koriste u radu s učenicima, te upoznavanje sa etičkim principima rada školskog psihologa.

U okviru psihološke prakse iz područja kliničke psihologije i psihologije savjetovanja studenti će se praktično upoznati s procesom psihodijagnostike različitih psihičkih smetnji, primijeniti vještine provođenja dijagnostičkog i savjetodavnog intervjua, upoznati se sa primjenom psihodijagnostičkih instrumenata, pisanjem nalaza i mišljenja psihologa, te etičkim principima u radu psihologa.

U okviru studentske prakse iz područja psihologije rada i organizacijske psihologije studenti će se upoznati sa strukturom organizacije i djelatnostima psihologa koje se u njoj provode. Studenti će moći praktično primijeniti stečena znanja, te se temeljito upoznati sa selekcijskim metodama koje se koriste pri procesu profesionalne selekcije, sa postupcima profesionalne orijentacije i usmjeravanja, kao i sa postupcima praćenja uspješnosti istih.

Studenti su obavezni na praksi provesti minimalno dvije sedmice. Sadržaj prakse detaljnije je obrazložen i obuhvaćen sadržajima kolegija (silabusima) u okviru kojih će se praksa provoditi.

Nakon završene prakse studenti podnose izvještaj o provedenoj praksi na standardiziranom obrascu, te se nakon pozitivne evaluacije izvještaja od strane predmetnih nastavnika podatak o obavljenoj praksi upisuje u indeks.

NASTAVNI PLAN*

	PRVA (I) GODINA	I semestar				II semestar			
	Obavezni krediti	Zimski semestar				Ljetni semestar			
	PREDMET	P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
1	Uvod u psihologiju	3	2	0	6				
2	Biološka psihologija I	3	0	2	6				
3	Osnove statistike u psihologiji	3	0	3	7				
4	Fiziologija sa funkcionalnom anatomijom CNS-a	2	0	1	4				
5	Savremeni bosanski, hrvatski, srpski jezik	2	0	0	2				
6	Pedagogija	3	1	0	5				
7	Psihologija kognitivnih procesa					3	0	2	6
8	Statistika u psihologiji					3	0	2	6
9	Psihologija emocija i motivacije					3	2	0	6
10	Uvod u razvojnu psihologiju					3	1	0	5
11	Didaktika					2	1	0	3
12	Biološka psihologija II					2	0	1	4
	Ukupno obaveznih*	16	3	6	30	16	4	5	30
	Ukupno sati/ECTS	25				25			
	DRUGA (II) GODINA	III semestar				IV semestar			
	Obavezni krediti	Zimski semestar				Ljetni semestar			
	PREDMET	P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
1	Psihologija obrazovanja	3	0	2	6				
2	Psihologija djetinjstva i adolescencije	3	0	2	6				
3	Uvod u psihologiju ličnosti	3	0	1	5				
4	Socijalna kognicija i stavovi	3	0	2	6				
5	Uvod u psihologiju mentalnih poremećaja	3	0	1	5				
6	Metodologija psiholoških istraživanja					3	0	2	6
7	Psihologija ličnosti					3	2	0	6
8	Socijalna interakcija					3	0	2	6
9	Psihologija mentalnih poremećaja					3	0	2	6
10	Razvoj djece i mladih u socijalnom kontekstu					2	0	1	4
	Ukupno obaveznih*	15	0	8	28	14	2	7	28

	Ukupno sati/ECTS	23				23			
	Izborni krediti	Zimski semestar				Ljetni semestar			
	PREDMET	P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
1	Psihologija sporta i rekreacije	2	0	0	2				
2	Bihevioralna genetika	2	0	0	2				
3	Engleski jezik I	2	0	0	2				
4	Književnost i psihologija	2	0	0	2				
5	Privrženost kroz životni vijek					2	0	0	2
6	Sociologija					2	0	0	2
7	Engleski jezik II					2	0	0	2
8	Digitalni mediji i ponašanje					2	0	0	2

	TREĆA (III) GODINA	V semestar				VI semestar			
	Obavezni krediti	Zimski semestar				Ljetni semestar			
	PREDMET	P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
1	Psihologija odrasle dobi i starenja	3	2	0	6				
2	Međugrupni odnosi i socijalni identitet	3	0	2	6				
3	Psihologija individualnih razlika	2	1	0	4				
4	Metodologija eksperimentalnih istraživanja u psihologiji	3	0	2	6				
5	Psihološke osnove razvojnih poremećaja	3	0	2	6				
6	Školska psihologija					3	0	2	6
7	Teorija mjerenja					3	0	2	6
8	Socijalna psihijatrija					3	0	1	5
9	Uvod u psihologiju rada					3	0	1	5
10	Psihologija porodice i roditeljstva					3	0	2	6
	Ukupno obaveznih*	14	3	6	28	15	0	8	28
	Ukupno sati/ECTS	23				23			

	Izborni krediti	Zimski semestar				Ljetni semestar			
	PREDMET	P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
1	Socijalna patologija	2	0	0	2				
2	Psihološki aspekti nasilja u bliskim vezama	2	0	0	2				
3	Samopoimanje i samopredstavljanje	2	0	0	2				
4	Interdisciplinarni studiji roda	2	0	0	2				
5	Mediji i publika					2	0	0	2
6	Penološka psihologija					2	0	0	2
7	Aktuelne teme iz psihologije ličnosti					2	0	0	2

8	Književnost i konstrukcija identiteta					2	0	0	2
---	---------------------------------------	--	--	--	--	---	---	---	---

	ČETVRTA (IV) GODINA	VII semestar				VIII semestar			
	Obavezni krediti	Zimski semestar				Ljetni semestar			
	PREDMET	P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
1	Konstrukcija mjernih instrumenata	3	0	2	6				
2	Uvod u kliničku psihologiju	3	0	2	6				
3	Psihološko savjetovanje	3	0	2	6				
4	Psihologija karijere	3	0	2	6				
5	Psihologija obrazovanja djece sa teškoćama u učenju i ponašanju	2	0	1	4				
6	Dijagnostička procjena ličnosti i kognitivnih sposobnosti					3	0	2	6
7	Psihološka procjena djece					3	0	2	6
8	Motivacija i radno ponašanje					3	0	2	6
9	Psihoterapijske škole i pravci					3	0	2	6
10	Neurologija ponašanja i neuropsihološka procjena					2	0	1	4
	Ukupno obaveznih*	14	0	9	28	14	0	9	28
	Ukupno sati/ECTS	23				23			

	Izborni krediti	Zimski semestar				Ljetni semestar			
	PREDMET	P	A	L	ECTS	P	A	L	ECTS
1	Politička psihologija	2	0	0	2				
2	Psihologija darovitosti i kreativnosti	2	0	0	2				
3	Metodika nastave psihologije	2	0	0	2				
4	Etika	2	0	0	2				
5	Forenzička psihologija					2	0	0	2
6	Stres i mentalno zdravlje					2	0	0	2
7	Osnove psihologije menadžmenta					2	0	0	2
8	Savjetodavno-pedagoški rad s roditeljima					2	0	0	2

Student sa završetkom I ciklusa studija Psihologije na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Tuzli i ostvarenih 240 ECTS bodova, može nastaviti studij II ciklusa iz područja Psihologije.

*SILABUSI PREDMETA DATI SU U PRILOGU 1.

1.7. Kompetencije i vještine koje se stiču završetkom I ciklusa studija

Završetkom I ciklusa studija psihologije student/ica stiče temeljna teorijska, metodološka i analitička znanja i vještine, koje ih osposobljavaju za rad i uspješan nastavak studiranja psihologije (i drugih sličnih studija).

Opšte kompetencije:

Savladavanjem programa studenti će biti sposobni da:

- poštuju i koriste naučni pristup, kritičko i kreativno mišljenje,
- razumiju i primijene bazične eksperimentalne i neeksperimentalne istraživačke metode uključujući dizajniranje istraživanja, analiziranje podataka i interpretaciju,
- komuniciraju na akademskom nivou u domaćem i međunarodnom okruženju,
- pokažu osjetljivost za etičke dileme i pronalaze rješenja u skladu sa Zakonom i etičkim kodeksom struke.

Predmetno specifične kompetencije:

Savladavanjem programa studenti će biti sposobni da:

- pokažu poznavanje glavnih koncepata, teorijskih perspektiva, empirijskih nalaza i historijskih trendova u psihologiji,
- razumiju zakonitosti funkciniranja i razvoja opažanja, pamćenja, mišljenja, učenja, emocija i poremećenog funkcionisanja,
- razumiju i primijene psihološke principe na lična, socijalna i organizaciona pitanja,
- primijene odgovarajuće metode za rješavanje konkretnih problema u psihološkim istraživanjima,
- zadaju testove i druge mjerne instrumente grupi ispitanika, statistički obrade podatke, organizuju i prezentiraju nalaze,
- obavljaju predavačku djelatnost vezanu za nastavu psihologije u srednjim školama i visokoškolskim ustanovama,
- primijene elementarne vještine u područjima primijenjene psihologije,
- prate novine u domaćoj i stranoj stručnoj psihološkoj literaturi,

- koriste kompjutersku tehnologiju u sticanju znanja u pojedinim psihološkim područjima.

Opis ishoda učenja

Po završetku osnovnih akademskih studija psihologije očekuje se da studenti steknu znanja i vještine potrebne za obavljanje određenih poslova psihologa i za nastavak profesionalnog obrazovanja u pravcu osposobljavanja za samostalno obavljanje psiholoških poslova u različitim područjima privrede, zdravstva i odgoja i obrazovanja i drugim ustanovama koje od stručnog interesa za uspješnost realizacije svojih aktivnosti upošljavaju psihologe.

1.8. Uslovi upisa u slijedeći semestar, odnosno narednu godinu studija, te način završetka studija

Student stiče pravo na upis u narednu godinu studija ostvarivanjem ETCS kredita za predmete iz prethodne godine studija.

Student može prenijeti u narednu godinu studija, unutar trajanja jednog ciklusa, najviše deset (10) ECTS bodova ili najviše dva (2) predmeta, nezavisno koliko zajedno nose ECTS bodova.

Student koji ne ispuni uslove iz prethodnih stavova, obnavlja istu godinu studija. Student koji obnavlja studijsku godinu izvršava preostale ispitne obaveze u terminima završnog popravnog i dodatnog popravnog ispita.

Student koji obnavlja studijsku godinu obavezan je platiti naknadu za obavljanje ispita prilikom svakog ponovnog polaganja završnog ili popravnog ispita iz predmeta u godini koju obnavlja, u visini koju utvrdi Senat.

Student koji obnavlja studijsku godinu, obavezan je prisustvovati realizaciji nastave samo iz nastavnih predmeta iz kojih nije izvršio utvrđene obaveze učešća u nastavi, odnosno nije ostvario pravo na potpis. Ako se, u navedenom slučaju radi o predmetu iz grupe izbornih predmeta student, u narednoj akademskoj godini, može ponovo upisati isti ili birati drugi izborni predmet koji nosi potreban broj ECTS kredita.

Student završne godine studija, koji je ovjerio posljednji semestar, a nije diplomirao prelazi u status studenta apsoluta koji traje od prvog dana naredne akademske godine do kraja iste. U tom periodu ima pravo na obavljanje preostalih završnih ispita, u svakom kalendarskom mjesecu. Ukoliko ne položi sve predviđene ispite u navedenom roku, preostale obaveze izvršava

kao student – imatrikulant uz obavezu plaćanja naknade za polaganje ispita u visini koju utvrdi Senat. Status imatrikulacije podrazumijeva vođenje studenta u evidenciji, bez obaveze obnavljanja završne godine studija i može trajati najduže jednu akademsku godinu. Student imatrikulant ima pravo dovršiti započeti studij po nastavnom planu i nastavnom programu koji je važio prilikom upisa u prvu godinu studija i steći odgovarajući stručni, odnosno naučni naziv prema propisima koji su važili u vrijeme upisa na prvu godinu studija, isključujući retroaktivnu primjenu dodatnih obaveza.

O izvršavanju obaveza studenata iz svih oblika nastavnog rada vodi se jedinstvena evidencija za svaki nastavni predmet.

1.9. Uslovi prelaska sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih oblasti studija

Studentu drugog Univerziteta može se omogućiti prelazak sa **istorodnih** akreditovanih studijskih programa na studijski program Filozofskog fakulteta u Tuzli pod uslovima i postupku utvrđenim Pravilima studiranja I ciklusu studija na Univerzitetu u Tuzli.

Pod **istorodnim** studijskom programom smatraju se **jednopredmetni studijski program psihologije, te studijski program pedagogija-psihologija.**

Student može izvršiti prelazak sa drugog javnog univerziteta pod uslovima i na način utvrđen Pravilima studiranja na I ciklusu studija na Univerzitetu u Tuzli.

Studentu Univerziteta se može omogućiti prelazak sa jednog studijskog programa na drugi studijski program pod uslovima i postupku utvrđenim Pravilima studiranja na I ciklusu studija na Univerzitetu u Tuzli.

1.10. Okvirni sadržaj obaveznih i izbornih predmeta

I godina

Obavezni predmeti

Naziv predmeta		ECTS
Uvod u psihologiju		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar:1	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Upoznavanje studenata sa fundamentalnim pojmovima iz opće psihologije, psihološkim paradigmama, elementima istraživanja u psihologiji, te biološkom osnovom psihičkog života. Studenti će nakon apsolviranja kolegija biti upoznati s različitim teorijskim pristupima te različitim fenomenima unutar navedenih područja.		
Sadržaj / struktura predmeta: -O psihologiji (porijeklo, problem psihologije, definicije, predmet) -Istorija psihologije -Psihološke perspektive 19. vijeka (stukturalizam, funkcionalizam, asocijacionizam) -Psihološke perspektive 20. vijeka (Ruska fiziološka škola, biheviorizam, geštalt psihologija, psihodinamska psihologija, kognitivna psihologija, humanistička psihologija) -Oblasti psihologije -Istraživanje u psihologiji -Biološke osnove psihičkog života		
Literatura: -Fajgelj, S. (2012). Uvod u psihologiju. Beograd: Centar za primenjenu psihologiju. -Rathus, S.A. (2000). Temelji psihologije. Jastrebarsko: Naklada Slap. -Krech, D. & Crutfield R.(1976). Elementi psihologije. Beograd : Naučna knjiga. -Pečjak, V. (1981). Psihologija saznavanja. Sarajevo: Svjetlost. -Hothersall, D. (2002). Povijest psihologije. Jastrebarsko: Naklada Slap. -Atkinson, R.L., Hilgard, E., Nolen-Hoeksema, S., Fredrickson, B. L., Loftus, G. R., & Lutz, C. (2007). Uvod u psihologiju. Jastrebarsko: Naklada Slap.		

Naziv predmeta Biološka psihologija I		ECTS
		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 1	Predavanja: 45	Vježbe (A+L) : 30
Cilj kolegija: Razumijevanje bioloških osnova psihičkih procesa i ponašanja, te upoznavanje s razvojem nervnog sistema i ponašanja tokom evolucije i ontogeneze. Razumijevanje biološke osnove mehanizama svjesnosti, percepcije i pažnje motivacije te načela funkcionisanja senzomotoričkog sistema.		
Sadržaj / struktura predmeta: Biološka psihologija kao dio neuronauke. Predmet biološke psihologije. Osnovna podjela nervnog sistema: središnji i periferni, somatski i autonomni. Sinapsa. Neurotransmiteri. Strukture centralnog nervnog sistema (osnovna podjela). Osjetni sistemi: vidni, slušni, okusni, njušni i somatosenzorni (prikaz pojedinog osjetnog sistema od receptora do kortikalnih središta). Autonomni nervni sistem: centri, aferentna i eferentna vlakna. Endokrini sistem: Uloga endokrinog sistema u organizmu. Mehanizmi svjesnosti, percepcije i pažnje. Senzomotorički sistem Regulacija hranjenja. Teorije fiksne razine i teorije pozitivnih poticaja.		
Literatura: Pinel, J.P (2002). Biološka psihologija. Naklada Slap, Jastrebarsko. Tadinac, M. i Hromatko, I. (2006). Uvod u biološke osnove doživljavanja i ponašanja. FF Press, Zagreb. Breedlove, S.M., Rosenzweig, M.R., Watson, N.V. (2007). Biological psychology: an introduction to behavioral, cognitive and clinical neuroscience. Sinauer Associates Inc, Sunderland		

Naziv predmeta		ECTS
Osnove statistike u psihologiji		7
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 1	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 45
Cilj kolegija: - Sticanje osnovnih teorijskih znanja i vještina neophodnih za statističku analizu podataka u psihologiji; - Upoznavanje studenata sa principima na kojima se zasniva statističko rezonovanje; - Osposobljavanje studenata sa primjenom elementarnih statističkih procedura u poznatim statističkim paketima za obradu i pohranjivanje podataka (IBM SPSS, JASP, EPIDATA, G*POWER 3)		
Sadržaj / struktura predmeta: - Osnovni koncepti u statistici: varijable, skale mjerenja, deskriptivna i inferencijalna statistika - Osnovne pojmovi vjerovatnoće (apriorno, aksiomatsko i statističko poimanje vjerovatnoće, uslovna vjerovatnoća) - Mjere centralne tendencije (aritmetička sredina, mod, medijan, geometrijska i harmonijska sredina) - Mjere varijabiliteta (varijansa, standardna devijacija, prosječno odstupanje, kvartilna devijacija) - Osnovni modeli raspodjele (Binomna i Poissonova raspodjela, Gauss-Laplace-ova raspodjela, zakon velikih brojeva, teorema Chebyshev-a , centralna granična teorema) - Indikatori odstupanja od modela normalne raspodjele (kurtosis, skewness) - Z-vrijednosti i standardna normalna distribucija. - Određivanje položaja rezultata u grupi: Percentili, decili, kvartili. - Uvod u statističko zaključivanje; (populacija, uzorak, vrste uzoraka, parametar, statistik...) - Statistička procjena parametara (standardna greška, intervali povjerenja) - Statističko testiranje hipoteza (nul hipoteza, greške I, II i III tipa, veličina efekta, robusnost..) - Značajnost razlika između aritmetičkih sredinama (t-test za nezavisne i zavisne uzorke) - Statistički postupci za analizu podataka u obliku rangova (ro, tau, U test) - Hi kvadrat test - Linearna povezanost i jednostavna regresija (Pirsonov koeficijent korelacije, parcijalna, pointbiserijska)		
Literatura: - Howell, D. (2020). Statistical Methods for Psychology (8th ed.). Wadsworth Publishing Co Inc. - Tošković, O. (2020). Autostoperski vodič kroz statistiku: Uvod u primenjenu statistiku. Centar za primenjenu psihologiju. - Cohen, B., (2013). Explaining Psychological Statistics. (4th Ed.). Wiley. - Field, A. (2020). Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics (5th Revised edition). SAGE Publications Ltd. - Petz, B., Kolesarić, V., Ivanec, I. (2012). Petzova statistika : osnove statističke metode za nematematičare. Naklada Slap - Tenjović, L. (2002). Statistika u psihologiji – priručnik, Beograd: Centar za primenjenu psihologiju		

Naziv predmeta		ECTS
Fiziologija sa funkcionalnom anatomijom CNS-a		4
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 1	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 15
Cilj kolegija: Upoznavanje studenata sa osnovnim mehanizmima opšte fiziologije, zatim fiziologije nervnog sistema, kao i funkcionalnom anatomijom nervnog sistema.		
Sadržaj / struktura predmeta: Fiziološke osnove psihičkih pojava i ponašanja u okviru neuronauka, homeostaza. Osnovne podjele nervnog sistema: centralni i periferni, somatski i vegetativni. Funkcionalna anatomija nervnog sistema; Nervna ćelija: građa, funkcija, podjela (morfološka i funkcionalna). Glija: vrste i funkcija. Razdražljivost: membranski potencijal, akcioni potencijal, jonska osnova akcionog potencijala, širenje, postakcioni potencijali. Nervne sinapse, neurotransmiteri, neuronske skupine; Somatski osjeti; Razvoj nervnog sistema: neurogeneza, migracija, apoptoza. Strukture nervnog sistema (osnovna podjela). Moždana cirkulacija i njena regulacija, metabolizam mozga, barijere. Motorne funkcije kičmene moždine, moždanog stabla, moždane kore, malog mozga i bazalnih ganglija. Intelektualne funkcije mozga; Budnost i spavanje. Fiziologija vegetativnog nervnog sistema.		
Literatura: - Ljuca F (urednik) i sar. Fiziologija čovjeka. Tuzla: Eurografika, 2010.; - Ljuca F, Nuhbegović S. Praktikum iz fiziologije sa radnom sveskom. Tuzla: OFF-SET, 2005. - Stevanović, J. (2009). Fiziologija nervnog sistema. Ortomediks, Beograd		

Naziv predmeta Savremeni bosanski, hrvatski, srpski jezik		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 1	Predavanja: 30	Vježbe (A+L) : 0
Cilj kolegija: Analizirati razvoj i savremeno stanje standardnojezičkih normi bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika, fonetike i fonologije, savremenog morfološkog i sintaksičkog sistema te osposobljavanje za usmeno i pismeno izražavanje u skladu sa standardnojezičkim normama.		
Sadržaj / struktura predmeta: Uvod o lingvistici kao nauci Bosanski, hrvatski, srpski standardni jezik Raslojavanje zajedničkog književnog jezika Fonetsko-fonološki nivo standardnog bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika Podjela glasova Glasovne promjene i glasovni zakoni O pravopisu Ortografska norma savremenog bosanskog, hrvatskog i srpskog jezika Akcenatski sistem i ortoepska norma standardnog jezika Osnovna pravopisna pravila Morfologija kao lingvistička grana Vrste riječi Sintaksa kao lingvistička grana Rečenički članovi Sintagma		
Literatura: Jahić – Halilović – Palić, Gramatika bosanskoga jezika, Zenica, 2000. ili Barić i dr., Hrvatska gramatika, Zagreb, 1997. ili M. Stevanović, Savremeni srpskohrvatski jezik I: Uvod i fonetika, Beograd, 1970. I. Čedić: Osnove gramatike bosanskog jezika, Institut za jezik, Sarajevo, 2001. S. Halilović, Pravopis bosanskoga jezika: Priručnik za škole, Sarajevo, 1999. M. Ajanović, Interpunkcija u teoriji i praksi bosanskog, hrvatskog, srpskog jezika, Bosanska knjiga, Sarajevo, 1998. Hasnija Muratagić-Tuna, Bosanski, hrvatski, srpski: Aktuelni pravopisi (sličnosti i razlike), Bosansko filološko društvo, Sarajevo, 2005. R. Bulić, Bosanski jezik: Jezičko-pravopisni priručnik, Bosanska riječ, Tuzla, 2001. R. Bulić, Rječnik pravopisnih, obličkih i akcenatskih nedoumica u standardnome bosanskom jeziku, Bosanska riječ, Tuzla, 2009.		

Naziv predmeta Pedagogija		ECTS
		5
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 1	Predavanja: 45	Vježbe (A+L) : 15
Cilj kolegija: Cilj nastavnog predmeta je upoznavanje studenata sa: - pedagogijom kao naučnom disciplinom - najznačajnijim determinantama fenomena odgoja i obrazovanja - savremenim zahtjevima pedagogije		
Sadržaj / struktura predmeta: Pedagogija kao naučna disciplina Temeljne pedagoške kategorije: Odgoj Ljudska priroda i odgoj Izvorni akti ljudske prirode Kultura i odgoj – kulturni »prostor« odgajanja Temeljne pedagoške kategorije: Obrazovanje Teorija konfluentnog obrazovanja Najjednostavnije pedagoške kategorije: učenje/poučavanje Struktura konfluentnog obrazovanja Pedagogija igre i slobodnog vremena u konfluentnom obrazovanju Principi konfluentnog obrazovanja Odgoj/obrazovanje i društvo Odgajatelj – profesija i ljudska dužnost Savremeni zahtjevi pedagoške znanosti Metodika odgojnog rada		
Literatura: Vukasović, A. (1994). Pedagogija. Zagreb: Hrvatski katolički zbor „MI“. Gudjons, H. (1994). Pedagogija – temeljna znanja. Zagreb: Educa. Slatina, M. (2005). Od individue do ličnosti. Zenica: Dom štampe. Suzić, N. (2005). Pedagogija za XXI vijek. Banja Luka: TT-Centar.		

Naziv predmeta		ECTS
Psihologija kognitivnih procesa		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 2	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Upoznavanje studenata sa kognitivnim procesima; upoznavanje studenata s područjem percepcije, pažnje, učenja, pamćenja i zaboravljanja, jezika i mišljenja s osvrtom na područje inteligencije od njene pozicije u okviru ukupne kognitivne znanosti i dodirnih znanosti, preko različitih teorijskih pristupa, vrsta inteligencije, do povezanosti inteligencije s nekim relevantnim sociodemografskim varijablama i psihološkim konstruktima.		
Sadržaj / struktura predmeta: -Percepcija: Čula i osjeti (osnovni principi nadražljivosti, psihofizika, vrste čula, kožna osjetljivost, bol, vid, čulo sluha, čula ukusa i mirisa, čulo ravnoteže i kinestetičko čulo); Vizuelna percepcija (važna pitanja, prepoznavanje oblika, sklopova ili objekata, opažanje dubine, dva vizuelna puta u mozgu) -Pažnja (vrste pažnje, selektivna pažnja i pokreti očiju, snimanje pokreta očiju i teorije selektivne pažnje) -Učenje (definicije učenja, indikatori, krive učenja, osnovne vrste učenja, habituacija i senzitivacija; klasično uslovljavanje, operantno uslovljavanje, kognitivno i socijalno učenje) -Pamćenje (senzorno pamćenje, kratkoročno pamćenje, dugoročno pamćenje, kodiranje i dekodiranje, reprodukcija) -Jezik (osnovni dijelovi jezika, univerzalnost i specifičnost jezika, razumijevanje jezika, govorni poremećaji, produkcija govora, lokalizacija jezika) -Mišljenje (formiranje pojmova, rezonovanje, indukcija i dedukcija, rješavanje problema, faktori rješavanja problema, stvaralaštvo) -Inteligencija i sposobnosti (definicije inteligencije, psihometrijske i nepsihometrijske teorije inteligencije, determinante inteligencije, testovi inteligencije) -Svijest (svjesno i nesvjesno, spavanje i snovi, hipnoza)		
Literatura: -Fajgelj, S. (2012). Uvod u psihologiju. Beograd: Centar za primenjenu psihologiju. -Rathus, S.A. (2000). Temelji psihologije. Jastrebarsko: Naklada Slap. -Krech, D. & Crutfield R.(1976). Elementi psihologije. Beograd: Naučna knjiga. -Pečjak, V. (1981). Psihologija saznavanja. Sarajevo: Svjetlost. -Hothersall, D. (2002). Povijest psihologije. Jastrebarsko: Naklada Slap. -Bedli, A. (2004). Ljudsko pamćenje-Teorija i praksa.Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. -Sternberg, R. J. (2005). Kognitivna psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap. -Anderson, J.R. (2005). Cognitive psychology and its implication (6th ed). Word Publisher, New York		

Naziv predmeta		ECTS
Statistika u psihologiji		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 2	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Razumijevanje složenijih statističkih pojmova i njihovih teorijskih osnova važnih za korištenje u obradi rezultata dobivenih psihološkim mjerenjem. Sticanje vještine primjene statističkih postupaka u sređivanju i pripremanju podataka za njihovu psihologijsku interpretaciju, a koja uključuju primarno statističke analize inferencijalne statistike.		
Sadržaj / struktura predmeta: - Linearna korelacija i jednostavna regresiona analiza (odnos korelacije i regresije, prediktorske i kriterijumske varijable, princip najmanjih kvadrata, test statističke značajnosti linearne korelacije, uslovi za primjenu regresije), - Testiranje statističke značajnosti razlika između aritmetičkih sredina (t test za zavisne i nezavisne uzorke), - Jednofaktorijalna univarijaciona analiza varijanse (model fiksnih i slučajnih efekata, globalni test nulte hipoteze), - Dvofaktorijalna univarijaciona analiza varijanse (analiza sa dva neponovljiva faktora, pojam interakcije faktora), - Analiza varijanse u nacrtima sa ponovljenim mjerenjem, mješoviti nacrti, - Analiza kovarijanse, - Odabrani neparametrijski postupci za analizu razlika, - Multipla regresiona analiza (pojam kompozitne varijable i linearne kombinacije varijabli, princip najmanjih kvadrata, problem doprinosa prediktoskih varijabli u objašnjavanju kriterija, semiparcijalna i parcijalna korelacija, stabilnost regresionog modela, veličina efekta), - Binarna logistička regresija (binarna kriterijumska varijabla u regresionom modelu, ocjenjivanje parametara logističkog regresionog modela - princip maksimalne vjerodostojnosti, uslovi za primjenu binarne logističke regresije)		
Literatura: - Howell, D. (2020). Statistical Methods for Psychology (8th ed.). Wadsworth Publishing Co Inc. - Tošković, O. (2020). Autostoperski vodič kroz statistiku: Uvod u primenjenu statistiku. Centar za primenjenu psihologiju. - Cohen, B., (2013). Explaining Psychological Statistics. (4th Ed.). Wiley. - Field, A. (2020). Discovering Statistics Using IBM SPSS Statistics (5th edition). SAGE Publications Ltd. - Maxwell, S., Delaney, H. & Kelley, K. (2017). Designing experiments and analyzing data: A model comparison perspective. (3rd ed.). Routhledge		

Naziv predmeta Psihologija emocija i motivacije		ECTS 6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 2	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Cilj kolegija je upoznavanje sa osnovnim pojmovima iz područja psihologije motivacije i emocija; teorijskim koncepcijama, metodama i rezultatima savremenih znanstvenih istraživanja, sa posebnim naglaskom na razumijevanje interakcije bioloških, ponašajnih, kognitivnih i socijalnih aspekata tih procesa, kao i uske povezanosti motivacije i emocija.		
Sadržaj / struktura predmeta: -Uvod u razumijevanje proučavanja motivacije; -Motivacija u povijesnoj i savremenoj perspektivi (pregled teorija motivacije); -Emocionalni mozak; -Fiziološke i psihološke potrebe; -Socijalne potrebe; -Kognicija i motivacija: (kognitivni pristup motivaciji, planovi, ciljevi, povratna sprega ili “feedback”); -Intrinzična motivacija i vrste ekstrinzične motivacije; -Uvod u psihologiju emocija; -Šta su emocije. Uzroci i broj emocija. Funkcija emocija; -Biološki aspekti emocija; -Kognitivni, socijalni i kulturalni aspekti emocija; -Individuealne razlike u emocionalnom doživljavanju (uloga osobina ličnosti); -Nesvjesna motivacija; -Motivacija za rastom i razvojem i pozitivna psihologija.		
Literatura: Reeve, J. (2010). Razumijevanje motivacije i emocija. Jastrebarsko: Naklada Slap. Beck, R. (2003). Motivacija: teorija i načela. Jastrebarsko: Naklada Slap. Oatley , K. i Jenkins, J. M. (2003). Razumijevanje emocija. Jastrebarsko: Naklada Slap.		

Naziv predmeta		ECTS
Uvod u razvojnu psihologiju		5
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 2	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 15
Cilj kolegija: Cilj kolegija je upoznavanje, razumijevanje i kritičko vrednovanje tradicionalnih i savremenih načela, koncepata, teorija i metoda istraživanja različitih aspekata čovjekova razvoja (tjelesni, kognitivni, socijalni i emocionalni).		
Sadržaj / struktura predmeta: - Predmet, ciljevi razvojne psihologije; - Historijski i filozofski korijeni razvojne psihologije; - Osnovni pojmovi razvojne psihologije; - Ključna pitanja razvojne psihologije; - Metode i nacrti istraživanja u razvojnoj psihologiji; - Etička načela istraživanja u razvojnoj psihologiji; - Periodizacija psihičkog razvoja i temeljne zakonitosti razvoja; - Teorijski pristup razvoju: psihometrijski pristup razvoju, psihodinamski pristup razvoju (Freud, Erikson), teorije učenja i razvoj (Watson, Skinner, Bandura), kognitivne teorije (Piaget, Vigotski, Kolberg), etološki pristup razvoju, ekološki pristup razvoju; - Usporedba razvojnih teorija.		
Literatura: - Berk, L. (2015). Dječja razvojna psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap - Berk, L.E. (2008). Psihologija cjeloživotnog razvoja. Jastrebarsko: Naklada Slap. - Vasta, Haith, Miller (1998). Dječja psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap - Hwang, P., Nilsson, B., (2000). Razvojna psihologija. Sarajevo: Filozofski fakultet - Jerković, I., Zotović, M. (2010). Razvojna psihologija. Novi Sad: Futura publikacije - Brković, A. (2011). Razvojna psihologija. Čačak: Regionalni centar za profesionalni razvoj zaposlenih u obrazovanju - Bugle, F. (2002). Razvojna psihologija Jeana Piageta. Jastrebarsko: Naklada Slap		

Naziv predmeta		ECTS
Didaktika		3
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 2	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 15
Cilj kolegija: Upoznati studenata sa didaktikom kao pedagoškom disciplinom i temeljnim didaktičkim kategorijama (nastava, učenje, podučavanje). Ukazati na temeljne didaktičke zakonitosti nastavnog procesa i suštinu organiziranja, pripremanja, planiranja, realizacije i evaluacije nastave.		
Sadržaj / struktura predmeta: Didaktika kao naučna disciplina Razredno-predmetno-časovni sistem nastave Pojam i klasifikacija didaktičkih principa Pojam, suština i vrste nastave Faktori, ciljevi i zadaci nastave Sadržaj obrazovanja u nastavi Nastavni plan i program Kurikulumski pristup obrazovanju Nastavni proces Nastavni sat (čas) Oblici rada u nastavi Nastavne metode Materijalna i tehnička osnova nastave Planiranje i pripremanje nastavnog rada Vrednovanje nastavnog rada		
Literatura: Bognar, L. i Matijević, M. (1993). Didaktika. Zagreb: Školska knjiga. Kyriacou, C. (2001). Temeljna nastavna umijeća. Zagreb: Educa. Vilotijević, M. (2001). Didaktika 1: Predmet didaktike. Sarajevo: BH MOST. Vilotijević, M. (2001). Didaktika 3: Organizacija nastave. Sarajevo: BH MOST.		

Naziv predmeta Biološka psihologija II		ECTS 4
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 2	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 15
Cilj kolegija: Razumijevanje bioloških osnova psihičkih procesa i ponašanja, te upoznavanje načina funkcionisanja nervnog sistema u odnosu na biološke i psihološke procese. Razumijevanje biološke osnove mehanizama koji povezuju endokrini sistem sa manifestnim ishodima, razumijevanje biološke osnove budnosti i spavanja, učenja, pamćenja, govora te poremećaja tih procesa.		
Sadržaj / struktura predmeta: Endokrini sistem: Uloga endokrinog sistema u organizmu. Regulacija hranjenja. Teorije fiksne razine i teorije pozitivnih poticaja. Spavanje, budnost i cirkadijni ritmovi: Biološki ritmovi. Neuralni mehanizmi cikličkog izmjenjivanja spavanja i budnosti. Faze spavanja i njihova svojstva. Teorije spavanja. Poremećaji spavanja. Govor – neurofiziološka osnova razumijevanja i produkcije govora, poremećaji govornog funkcioniranja. Pažnja: selektivna pažnja, sljepoća za promjene. Učenje, pamćenje, amnezije-neuroplastičnost. Emocije: Periferni fiziološki korelati emocija. Biopsihologija stresa i bolesti		
Literatura: Pinel, J.P (2002). Biološka psihologija. Naklada Slap, Jastrebarsko. Tadinac, M. i Hromatko, I. (2006). Uvod u biološke osnove doživljavanja i ponašanja. FF Press, Zagreb. Breedlove, S.M., Rosenzweig, M.R., Watson, N.V. (2007). Biological psychology: an introduction to behavioral, cognitive and clinical neuroscience. Sinauer Associates Inc, Sunderland		

II godina

Obavezni predmeti

Naziv predmeta		ECTS
Psihologija obrazovanja		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 3	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Cilj ovog kolegija je upoznavanje studenata sa osnovnim principima, teorijama i metodologijom u procesima učenja i poučavanja. Studenti će se upoznati sa: procesima učenja, pamćenja, i zaboravljanja, motivacije, načinima uvažavanja individualnih razlika među učenicima u procesu učenja i poučavanja, načinima razvoja vještina samoreguliranog učenja učenika, uspješnim upravljanjem razredom, procjenjivanjem i mjerenjem školskog postignuća.		
Sadržaj / struktura predmeta: -Psihologija obrazovanja: predmet, ciljevi i metode istraživanja -Osobine učenika; Kognitivni, moralni i psihosocijalni razvoj i sposobnost za učenje -Teorijski pristupi procesu učenja i primjena u obrazovanju: Bihevioristički pristup i teorija socijalnog učenja i obrazovanje; kognitivni pristup i obrazovanje; Transfer znanja -Samoregulirano učenje -Važnost motivacije u učenju; Vrste motivacije; Razvijanje i sprečavanje intrinzičke motivacije u učenju -Uvažavanje individualnih razlika u kognitivnim osobinama učenika: Teorije inteligencije; Značaj ranog učenja i iskustva u razvoju inteligencije; Uvažavanje razlika u kognitivnim stilovima i stilovima učenja; Darovitost i kreativnost- kako podsticati razvoj darovitosti i kreativnosti kod učenika -Razvijanje pozitivne okoline za učenje; produktivna socioemocionalna klima, disciplina, psihosocijalni odnosi -Planiranje, ishodi i evaluacija obrazovnog procesa; -Obrazovanje učenika sa teškoćama u učenju i razvoju: načini otklanjanja teškoća u odgojno-obrazovnom procesu -Instrukcija, analiza i evaluacija znanja; Procjenjivanje i mjerenje školskog postignuća -Evaluacija nastave i rada nastavnika; Profil sposobnosti i osobina ličnosti kompetentnog nastavnika		
Literatura: -Vizek-Vidović, V., Vlahović-Štetić, V., Rijavec, M., Miljković, D., (2003), Psihologija obrazovanja. Zagreb, IEP-VERN -Voolfolk, A. (2016). Edukacijska psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap. -Voolfolk, A., Hjuž, M., Volkap, V. (2014). Psihologija u obrazovanju I. Beograd, Clio. -Voolfolk, A., Hjuž, M., Volkap, V. (2014). Psihologija u obrazovanju II. Beograd, Clio. -Zarevski, P. (2007). Psihologija pamćenja i učenja, Jastrebarsko: Naklada Slap. -Grgin, T. (2004). Edukacijska psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap -Stojaković, P. (2011). Psihologija za nastavnike. Banja Luka: Grafid -Cvetković Lay, J., Sekulić Majurec, A. (2008). Darovito je, što ću s njim?-priručnik za odgoj i obrazovanje djece predškolske dobi. Zagreb: Alinea -Stojaković, P. (2000). Kognitivni stilovi i stilovi učenja. Filozofski fakultet, Banja Luka; -Sorić, I. (2014): Samoregulacija učenja: Možemo li naučiti učiti. Jastrebarsko: Naklada Slap		

Naziv predmeta		ECTS
Psihologija djetinjstva i adolescencije		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 3	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Upoznavanje studenata sa biološkim i okolinskim osnovama razvoja čovjeka, zakonitostima prenatalnog razvoja, kao i s pojedinim aspektima psihičkog razvoja čovjeka (tjelesni, psihomotorni, kognitivni, emocionalni i socijalni) kroz razvojne periode od rođenja do odrasle dobi.		
Sadržaj / struktura predmeta: -Uvod u psihologiju djetinjstva i adolescencije (predmet, periodizacija, aspekti razvoja, temeljna pitanja) -Biološki i okolinski temelji razvoja -Prenatalni razvoj -Perinatalni period, rođenje i novorođenče -Dojenačka i najranija dječja dob: prve dvije godine života (tjelesni, kognitivni, emocionalni i socijalni razvoj) -Rano djetinjstvo: od druge do šeste godine života (tjelesni, kognitivni, emocionalni i socijalni razvoj) -Srednje djetinjstvo: od šeste do jedanaeste godine života (tjelesni, kognitivni, emocionalni i socijalni razvoj) -Adolescencija (tjelesni, kognitivni, emocionalni i socijalni razvoj)		
Literatura: -Berk, L.E. (2008). Psihologija cjeloživotnog razvoja. Jastrebarsko: Naklada Slap. -Vasta, Haith, Miller (1998). Dječja psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap -Lacković-Grgin, K. (2006). Psihologija adolescencije. Jastrebarsko: Naklada Slap -Hwang, P., Nilsson, B., (2000). Razvojna psihologija. Sarajevo: Filozofski fakultet. -Furlan, I., (1988), Čovjekov psihički razvoj. Zagreb: Školska knjiga. -Berk, L.E. (2015). Dječja razvojna psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap		

Naziv predmeta		ECTS
Uvod u psihologiju ličnosti		5
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 3	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 15
Cilj kolegija: Cilj nastavnog predmeta je upoznavanje studenata s osnovnim metodološkim problemima u okviru psihologije ličnosti, osnovnim teorijskim paradigmama i osposobljavanje studenata za razlikovanje osnovnih teorijskih pravaca i modela u okviru psihologije ličnosti.		
Sadržaj / struktura predmeta: -Uvod u psihologiju ličnosti (psihologija ličnosti kao posebna naučna disciplina, definiranje i deskripcije ličnosti) -Teorije ličnosti (uvjeti koje bi trebala zadovoljiti dobra teorija ličnosti; kriteriji razlikovanja i vrednovanja teorija ličnosti) -Izvori podataka za proučavanje ličnosti i metode proučavanja ličnosti -Osnovni principi psihodinamske paradigme -Psihoanalitički pristup proučavanju ličnosti -Odbrambeni mehanizmi ličnosti -Revizija psihoanalitičkog tumačenja ličnosti: neonalitičari -Kognitivni pristup -Pristup teorija učenja -Fenomenološki i humanistički pristup proučavanja ličnosti -Empirijska validacija pojedinih teorija ličnosti -Komparacija teorija ličnosti i kritički osvrt na njih		
Literatura: -Fulgosi, A. (1997). Psihologija ličnosti: teorije i istraživanja. Zagreb: Školska knjiga. -Larsen, R.J. i Buss, D.M. (2008). Psihologija ličnosti. Jastrebarsko: Naklada Slap. -Feist, J. (1994). Theories of personality. McNeese State University: Harcourt. -Kolenović – Đapo, J., Drače, S., Hadžiahmetović, N. (2015). Psihološki mehanizmi odbrane. Teorijski pristupi, klasifikacija i vodič za vježbe. Sarajevo: Filozofski fakultet. -Caprara, G.V. i Cervone, D. (2003). Ličnost: determinante, dinamika i potencijali. Beograd: Dereta.		

Naziv predmeta Socijalna kognicija i stavovi		ECTS
		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 3	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: - Upoznavanje studenata sa: - Predmetom, problemima i istraživanjima u oblasti socijalne kognicije, percepcije i stavova, - Metodološkim izazovima u ispitivanju socijalne kognicije i stavova, - Procesima pažnje i kodiranja informacija; reprezentacije i procesuiranja, - Procesima formiranja atribucija, heuristicima, prećacima i pristrasnostima kod autopercepcije i percepcije drugih, - Karakteristika formiranja slike o sebi i drugim ljudima i faktorima koji utiču na ovaj proces, - Stavovima, stereotipima, promjenom stavova, teorijama stavova (teorija razumne akcije, teorija planiranog ponašanja, MODE model, RIM model), - Procesom skaliranja i mjerenja stavova (Thurstone, Likert, Guttman, Bogardus, Semantički diferencijal, TIA) - Persuazijom (model kognitivnog odgovora, model vjerovatnosti elaboracije, heurističko-sistematski model)		
Sadržaj / struktura predmeta: - Uvod u socijalnu kogniciju: alternativni načini pokušaja razumijevanja socijalnog uticaja; socijalna psihologija i srodne naučne discipline; socijalne konstrukcije i motivi za socijalnim ponašanjem - Metodologija socijalno-psiholoških istraživanja: metoda opažanja; korelacijski pristup; eksperimentalni pristup; etička pitanja u socijalno-psihološkim istraživanjima - Socijalna kognicija, pojedinac kao subjekat socijalne spoznaje - Socijalna percepcija: neverbalna komunikacija; atribucijska teorija; uloga kulture u atribucijskom procesu; tačnost atribucija - Samopoimanje: priroda pojma o sebi; spoznavanje sebe introspekcijom; opažanjem vlastitog ponašanja; opažanjem drugih ljudi. - Samoopravdavanje i očuvanje samopoštovanja; potreba za opravdavanjem vlastitih postupaka; kognitivna disonanca - Stavovi i promjena stavova - Mjerenje stavova		
Literatura: - Aronson, E., Wison, T.D., Akert, R.M. (2005/2013). Socijalna psihologija (5. izdanje). Mate. - Fiske, S. T., & Taylor, S. E. (2021). Social Cognition: From brains to culture (Fourth ed.). SAGE Publications Ltd. - Maio, G. R., Haddock, G., & Verplanken, B. (2018). The Psychology of Attitudes and Attitude Change (3rd ed.). SAGE Publications Ltd. - Kunda, Z. (1999). Social Cognition: Making sense of people. MIT Press. - Popadić, D., Pavlović, Z. i Žeželj, I. (2018). Alatke istraživača - Metode i tehnike istraživanja u društvenim naukama. Clio. - Wilson, T. D., Aronson, E., & Carlsmith, K. (2010). The Art of Laboratory Experimentation. In Fiske, S. T., Gilbert, D. T., & Lindzey, G. (Eds.). Handbook of social psychology (Vol. 1, pp. 51-81). Wiley.		

Naziv predmeta		ECTS
Uvod u psihologiju mentalnih poremećaja		5
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 3	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 15
Cilj kolegija: a) Upoznavanje studenata: - sa pojmom mentalnog poremećaja i kriterijumima njihovog razlikovanja od normalnosti i mentalnog zdravlja - sa kriterijumima klasifikacije mentalnih poremećaja i prezentacijom poremećaja u savremenim klasifikacijama mentalnih poremećaja - sa terminologijom kojom se opisuju mentalni poremećaji - nazivima psihopatoloških simptoma i sindroma - sa kliničkom slikom, tokom i epidemiologijom anksioznih i neurotsih poremećaja b) Osposobljavanje studenata: - da razlikuju mentalno zdravo od poremećenog ponašanja kao i da prepoznae pojedinačne kategorije mentalnih poremećaja - da vlada terminologijom kojom se označavaju psihopatološki simptomi i sindromi. - da na adekvatan način pristupa mentalno poremećenoj osobi, razvije osnovne vještine komuniciranja sa njima i razvije sposobnost opažanja znakova mentalnog poremećaja u ponašanju ovih osoba - da razvije diferencijalno-dijagnostičkograzmišljanje u razlikovanju poremećaja.		
Sadržaj / struktura predmeta: Uvod u psihopatologiju; Psihijatrija, psihopatologija, psihologija – definicija, terminologija i međuodnosi; Povijest psihopatologije; Razlika „normalno – abnormalno“-Kriterijumi normalnosti/abnormalnosti; Modeli abnormalnog ponašanja Klasifikacijski sistemi (DSM V, ICD 11); Simptomi i sindromi u psihopatologiji; Poremećaji psihomotorike i vanjski izgled; Poremećaji opažanja; Poremećaji pažnje; Poremećaji mišljenja: Formalni poremećaji mišljenja; Sadržajni poremećaji mišljenja; Poremećaji pamćenja; Poremećaji inteligencije; Poremećaji svijesti; Poremećaji doživljavanja vlastite ličnosti; Poremećaji afekta; Poremećaji nagona i socijalnog funkcioniranja; Poremećaji volje; Praktična nastava (vježbe, studijski istraživački rad) Vježbanje prepoznavanja psihopatoloških simptoma i sindroma na primjerima poremećaja. Prikazi i diskusija videomaterijala sa psihopatološkim sadržajem. Vježbanje razlikovanja pojedinih kategorija poremećaja. Procjena mentalnog statusa		
Literatura: - Begić, D. (2014). Psihopatologija. Zagreb: Medicinska naklada - Davison GC, Neale JM. Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja. Odabrana poglavlja. Jastrebarsko, Naklada Slap, 1999. - Karlović, D. i sur. (2019). Psihijatrija. Jastrebarsko, Naklada Slap. - Kaplan, I. i Sadock, B.J. (1998). Priručnik kliničke psihijatrije. Jastrebarsko, Naklada Slap. - Kring, A. M., Davison, G.C., Neale, J.M., & Johnson, S.L. (2013). Abnormal Psychology DSM-5 Update, 12th Edition, New York: John Wiley & Sons, Inc. (odabrana poglavlja) - American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders: DSM-5. Washington, D.C: American Psychiatric Association.		

Naziv predmeta Metodologija psiholoških istraživanja		ECTS
		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 4	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: - Cilj je upoznati studente sa pojmovima i logikom naučnog istraživanja. Upoznati studente u problemima koji su specifični za područje ispitivanja i mjerenja ponašanja. Primarni fokus je na tri ishoda: 1. Osigurati uvod u osnovne principe naučnog istraživanja 2. Demonstrirati standardne istraživačke metode i povezati ih sa istraživanjem ponašanja 3. Osposobiti studente da budu „kritički“ korisnici psiholoških istraživanja		
Sadržaj / struktura predmeta: - Faze i vrste istraživanja. Konstrukti i operacionalizacija. - Varijable i uzorkovanje atributa. Cilj (predmet) istraživanja. Testiranje hipoteza. Podaci, mjerenje i mjerne skale, - Validnost istraživanja, konstruktna validnost, interna i eksterna validnost, - Uzorak i principi uzorkovanja, - Metode i tehnike prikupljanja podataka: ankete i upitnici, testovi, checkliste, - Nenametljivo posmatranje, posmatranje s učestvovanjem, - Korelaciono-regresiona istraživanja		
Literatura: - Coolican, H. (2018). Research Methods and Statistics in Psychology (7th ed.). Routledge. - Pyrczak, F. & Bruce, R. R. (2014). Writing Empirical Research Reports: A Basic Guide for Students of the Social and Behavioral Sciences (8th ed.). Routledge. - Fajgelj, S. (2020). Metode istraživanja ponašanja (VII dopunjeno izdanje). Centar za primenjenu psihologiju. - Weathington, B. L., Cunningham, C. J. L., & Pittenger, D. J. (2010). Research methods for the behavioral and social sciences. John Wiley & Sons Inc. - Oppenheim, A.N. (1992). Questionnaire design, interviewing and attitude measurement. London: Pinter Publishers. - Urban, J. B., & van Eeden-Moorefield, B. M. (2018). Designing and proposing your research project. American Psychological Association. - American Psychological Association. (2019). Publication Manual of the American Psychological Association (7th Edition). American Psychological Association.		

Naziv predmeta		ECTS
Psihologija ličnosti		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 4	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Cilj nastavnog predmeta je -upoznavanje sa savremenim modelima i temama koji su trenutno dominantne u području proučavanja ličnosti -upoznavanje sa metodološkim pristupima u psihologiji ličnosti -integriranje različitih znanja o psihološkom funkcioniranju ličnosti		
Sadržaj / struktura predmeta: -Allportova personološka teorija -Eysenckov dimenzionalni model ličnosti i savremene perspektive - petofaktorski model - Catellov pristup individualnim razlikama -Evolucijski pristup u proučavanju individualnih razlika -Kognitivno-saznajna domena - Emocije i ličnost -Rod, spol i ličnost - Samopoimanje i ličnost - Razvojno-psihološki pristup - Poremećaji ličnosti		
Literatura: Fulgosi, A. (1997). Psihologija ličnosti: teorije i istraživanja. Zagreb: Školska knjiga. Larsen, R.J. i Buss, D.M. (2008). Psihologija ličnosti. Jastrebarsko: Naklada Slap. Feist, J. (1994). Theories of personality. McNeese State University: Harcourt Smederevac, S. i Mitrović, D. (2009). Ličnost-metodi i modeli. Beograd: Centar za primenjenu psihologiju		

Naziv predmeta Socijalna interakcija		ECTS 6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 4	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: - Objasniti glavne koncepte, teorije i istraživanja, vezane uz unutargrupne odnose u malim grupama, - Razviti jasno razumjevanje socijalnih procesa uključenih u interakcije unutar grupa, - Objasniti kako na pojedinca utiče socijalno okruženje i kako pojedinac utiče na socijalnu sredinu, - Poimanje socijalnog statusa i grupne strukture, - Identifikovati načine kako grupe i autoriteti utiču na ponašanje pojedinaca, - Razviti sposobnost analize i kritičke evaluacije teorija i istraživačkih nalaza,		
Sadržaj / struktura predmeta: - Konformizam: informacijski socijalni utjecaj; normativni socijalni utjecaj; socijalni uticaj i poticanje poželjnog ponašanja; pokoravanje autoritetu, - Prosocijalno ponašanje; motive altruizma; personalne odrednice altruizma; situacijske odrednice altruizma; kako potaknuti pomaganje, - Interpersonalna privlačnost: od prvih dojmova do bliskih veza: determinante međuljudske privlačnosti; bliski odnosi; objašnjenja ljubavi i privlačnosti, - Agresija: definisanje agresivnosti; biološki faktori agresivnog ponašanja; situacijski faktori; prevencija agresije;		
Literatura: - Aronson, E., Wison, T.D., Akert, R.M. (2005/2013). Socijalna psihologija (5. izdanje). Mate. - Forsyth, D. R. (2018). Group Dynamics (7th ed.). Cengage Learning. - Brown, R., & Pehrson, S. (2019). Group Processes: Dynamics within and Between Groups (3rd ed.). Wiley-Blackwell. - Cialdini, R. (2001/2007). Utjecaj – znanost i praksa. MATE - Brauner, E., Boos, M., & Kolbe, M. (2018). The Cambridge Handbook of Group Interaction Analysis (Cambridge Handbooks in Psychology). Cambridge University Press. - Bales, R. (2001). Social Interaction Systems: Theory and Measurement. Routledge. - Popadić, D., Pavlović, Z. i Žeželj, I. (2018). Alatke istraživača - Metode i tehnike istraživanja u društvenim naukama. Clio.		

Naziv predmeta		ECTS
Psihologija mentalnih poremećaja		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 4	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Cilj kolegija je naučiti studente sa prepoznaju glavne simptome mentalnih poremećaja, te da ih razlikuju po intenzitetu i međusobno. Studenti će usvojiti najvažnije spoznaje o etiologiji, epidemiologiji, klasifikaciji, simptomatologiji i terapiji mentalnih poremećaja, te razviti diferencijalno dijagnostičko razmišljanje u razlikovanju mentalnih poremećaja, te planiranju tretmana.		
Sadržaj / struktura predmeta: -Neurorazvojni poremećaji. -Anksiozni poremećaji. -Opsesivno-kompulzivni i srodni poremećaji. -Depresivni poremećaji. -Bipolarni poremećaji i srodni poremećaji. -Poremećaji sa somatskim simptomima i srodni poremećaji. -Poremećaji vezani uz traumu i stresor. -Disocijativni poremećaji. -Poremećaji ličnosti. -Poremećaji vezani uz psihoaktivne tvari i ovisnosti. -Seksualne disfunkcije i rodna disforija, parafilni poremećaji. -Poremećaji hranjenja i jedenja. -Poremećaji spavanja- budnosti. -Poremećaji iz spektra shizofrenije i drugi psihotični poremećaji. -Neurokognitivni poremećaji.		
Literatura: -Wicks-Nelson, R., Israel, A.C. (2021).Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja djece i adolescenata (s dopunama iz DSM-V). Jastrebarsko: Naklada Slap. -Begić, D. (2014). Psihopatologija. Zagreb: Medicinska Naklada. -Davison, G.C.,i Neale, J.M. (2002).Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja.. Jastrebarsko: Naklada slap. - APA. (2014).DSM-V - Dijagnostički i statistički priručnik za duševne poremećaje. Naklada Slap, Jastrebarsko. -Meyer, T.D. (2008). Bipolarni poremećaj. Manično-depresivni poremećaj. Jastrebarsko: Naklada Slap. - Hollander, E., Simeon, D. (2006). Anksiozni poremećaji. Jastrebarsko: Naklada Slap. -Nabati, M. Depresija : bolest ili šansa? Zagreb : Alfa, 2006. -Hautzinger, M. (2002). Depresija. Modeli, dijagnosticiranje, psihoterapije, liječenje. Jastrebarsko: Naklada Slap. -Stangier, U., Clark, D.M.,Ehlers, A. (2009). Socijalna fobija, Napredak u psihologiji. Jastrebarsko: Naklada Slap. -Husarić, M. (2020). Problemi i poremećaji hranjenja i porodične interakcije. Srebrenik: Printas.		

Naziv predmeta		ECTS
Razvoj djece i mladih u socijalnom kontekstu		4
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 4	Predavanja: 30	Vježbe (A+L) : 15
Cilj kolegija: Upoznavanje studenata sa osnovnim postavkama i savremenim istraživanjima u okviru bioekološkog pristupa, o uticaju fizičke okoline, kulture, društvenih institucija, zajednica, obitelji, vršnjaka i nastavnika na razvoj djece i mladih, uvažavajući individualna obilježja pojedinaca i njihovu neposrednu i posrednu interakciju s različitim razinama ekoloških sistema, kao i razumijevanje složenosti i raznolikosti životnih iskustva djece i mladih u odnosu na društveni kontekst i okolinu u kojoj žive, s posebnim osvrtom na razumijevanje tri najvažnija socijalizacijska faktora koji uvjetuju razvoj i prilagodbu djeteta (obitelj, vršnjaci, odgajatelji i nastavnici) i poznavanje njihove specifične uloge posebno za svaku razvojnu dob.		
Sadržaj / struktura predmeta: -Teorije razvojne socijalne psihologije -Teorija ekoloških sistema -Savremena istraživanja u okviru bioekološkog pristupa -Razvoj u obiteljskom kontekstu: roditeljstvo i privrženost, stilovi roditeljstva, interakcija otac-dijete, obitelj kao sistem, rastava i prilagodba (eksternalizirani i internalizirani problemi) -Vršnjački kontekst razvoja (Model vršnjačkih odnosa; Popularnost i dimenzije popularnosti; Prijateljstvo i mjerenje prijateljstva (Hijerarhijski model prijateljstva, Tipološka istraživanja i istraživanja dimenzija kvalitete prijateljstva); Odnos između popularnosti i prijateljstva; Razvojni aspekt odnosa s vršnjacima) -Razvoj u predškolskom i školskom kontekstu (Važnost odgajatelja i nastavnika u razvoju) -Razvoj u kontekstu različitih socijalnih odnosa (Razvoj u kontekstu u funkciji dobi: dojenačka dob i najranije djetinjstvo, rano djetinjstvo, srednje djetinjstvo i adolescencija) -Pokušaj novog tumačenja uloge osnovnih faktora razvoja		
Literatura: -Klarin, M.; (2006). Razvoj djece u socijalnom kontekstu. Jastrebarsko: Naklada Slap. -Berk, L.E. (2008). Psihologija cjeloživotnog razvoja. Jastrebarsko: Naklada Slap. -Vasta, Haith, Miller (1998). Dječja psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap. -Lacković-Grgin, K. (2006). Psihologija adolescencije. Jastrebarsko: Naklada Slap. -Bronfenbrenner, J., (1997). Ekologija ljudskog razvoja. Prirodni i dizajnirani eksperiment. Beograd: Ekologija ljudskog razvoja. -Bronfenbrenner, U. (2005). Making human beings human: Bioecological perspectives on human development; Sage Publications. -Klarin, M. (2017). Psihologija dječije igre. Zadar: Sveučilište u Zadru.		

Izborni predmeti

Naziv predmeta		ECTS
Psihologija sporta i rekreacije		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 3	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Studenti će dobiti temeljna znanja iz psihologije sporta, steći uvid u ulogu psiholoških faktora trenažnog procesa, sportskom uspjehu i neuspjehu, te se upoznati sa osnovnim principima edukativnog i savjetodavnog rada u sportu.		
Sadržaj / struktura predmeta: Definicija i predmet psihologije sporta. Specifični problemi psihologije sporta. Komponente uspjehnosti u sportskoj aktivnosti. Percepcija, klasifikacija osjeta i opće karakteristike perceptivnih sistema. Pažnja i pažnja u sportu, kratkoročno i dugoročno pamćenje, procesi zaboravljanja. Motivacijski kontrolni sistem, klasifikacija motiva, konfliktne situacije, načini reagovanja na frustraciju, motivacijska klima u sportu. Intrinzična i ekstrinzična motivacija u sportu I fizičkim aktivnostima. Kognitivne sposobnosti, model procesiranja informacija, utjecaj kognitivnih sposobnosti na uspješnost u tjelesnom odgoju i sportu. Uticaaj osobina ličnosti na sportsku uspješnost : moralnost, anksioznost, inferiornost, superiornost, agresivnost. Karakteristike ličnosti sportiste, utjecaj sportske aktivnosti na razvoj i promjene osobina ličnosti. Grupni procesi i interakcija u sportskoj grupi. Uloga vođe u sportu. Psihološka priprema. Poremećaji u ishrani kod sportista. Sagorijevanje sportista. Uloga psihologije u sportskoj rehabilitaciji.		
Literatura: Cox, R. (2005). Psihologija sporta: koncepti i primjene. Naklada Slap. Jastrebarsko. Pajević, D. (2003). Psihologija sporta i rekreacije. Grafomark. Laktaši.		

Naziv predmeta Bihevioralna genetika		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 3	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Cilj ovog predmeta je sticanje teorijskih znanja iz oblasti bihevioralne genetike, stručno osposobljavanje za rad u znanstvenim ustanovama koje se baziraju na osnovnim postulatima molekularne genetike.		
Sadržaj / struktura predmeta: Osnove molekularne biologije. Molekularna struktura ćelije. Geni. Prenos genetičke informacije. Molekularna struktura hromosoma. Rekombinacija genoma DNK. Mendelijanska genetika. Nasljeđivanje dominantnih i recesivnih svojstava. Poligensko nasljeđivanje. Mendelijanski i biohemijsko-kvantitativni pristup bihevioralnoj genetici. Udio genoma u etiologiji varijacije ljudskog ponašanja. Aberacije hromosoma. Sindromi i bolesna stanja kao posljedica strukturnih aberacija. Sindromi i bolesna stanja kao posljedica numeričkih aberacija. Sindromi hromosomske nestabilnosti. Genetske promjene koje vode abnormalnostima u ponašanju kod ljudi. Savremene citogenetske metode i molekularno-genetske metode u detekciji genskih poremećaja u ponašanju. Testovi detekcije gena kandidata, detekcija povećanog broja ponavljanja CAG sekvenci. Genetske osnove mentalnih poremećaja (studije o uticaju gena na depresiju i šizofreniju. Genetski uzroci autizma. Psihijatrijski poremećaji (Alzheimerova bolest). Genska terapija. Genska terapija somatskih i spolnih ćelija. Ciljne ćelije za gensku terapiju. Genetičko savjetovalište. pristupi DNK testiranju. Mapiranje hromosoma. Genetičke mape, Morfološki markeri, Molekularni markeri. Strategije mapiranje.		
Literatura: 1. Ricki Lewis Human genetics-Concept i applications, Published by MCGraw Hill, 2005 2. Zergollem Lj. i sur. Humana genetika. Zagreb: Medicinska naklada, 1994 2. Harper PS. Practical genetic counselling. Oxford: Butterworth-Heinemann, 5th ed. 2000. 3. Barišić I. Osnove humane genetike, skripta 2005.		

Naziv predmeta Engleski jezik I		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 3	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Osposobiti studente da komuniciraju na engleskom jeziku na početnom, elementarnom nivou, da predstavljaju sebe i druge, da razumiju tekstove i iznose ideje o pitanjima iz njihove struke, da znaju objasniti elementarne stvari o temeljnim psihološkim pojmovima i karakteristikama na engleskom jeziku.		
Sadržaj / struktura predmeta: - Osobne zamjenice, glagol TO BE (oblici u sadašnjem vremenu) - Present Simple Tense/Present Progressive Tense - Šta je psihologija (osnovna stručna terminologija) - Prefiksi i sufixi - Psihologija kao znanost, osnovni termini iz oblasti psihologije - Članovi u engleskom jeziku - Psihologija u praksi - Sinonimi/Antonimi - Izgradnja vokabulara		
Literatura: Greenall, Simon (2000), Reward Elementary, Students' Book. MacMillan Education. Short, Jane (2011), English for Psychology in Higher Education Studies. International Press: Garnet Education		

Naziv predmeta Književnost i psihologija		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 3	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Upućivanje studenata na raznovrsnost tzv. psiholoških pristupa književnosti, te upoznavanje studenata s mogućnostima korištenja saznanja psihologije u interpretaciji književnih djela (ali i drugih narativa, poput filmskog).		
Sadržaj / struktura predmeta: 1. Književnost i psihologija - prednosti interdisciplinarnog pristupa 2 2. Mit, književnost, psihologija - Edipov kompleks, rad na književnom tekstu 2 3. Arhetipovi, kolektivno nesvjesno (animus, anima, sjena) - rad na književnom tekstu 2 4./5. Književni tekst, koncepti drugosti. Tekst, rod, seksualnost - rad na književnom tekstu 4 6./7. Književnost i rodno zasnovano nasilje - rad na književnom tekstu 4 8. Književnost, ljubav, intimnost; kompleksnost intersubjektivnih odnosa - romaneskni ili filmski narativ 2 9./10. Književni tekst i trauma (rat, nasilni gubitak, žalovanje, nostalgija; odbrambeni mehanizmi) - rad na književnom tekstu 4 11. Narativiziranje bolesti - rad na književnom tekstu 2 12. Književnost i trauma odrastanja (nasilje, zanemarivanje, isključivanje, samo/povređivanje) - rad na književnom tekstu 2 13. Psihopatologija u književnosti - romaneskni ili filmski narativ 2 14. Anksioznost, prenaplašene emocionalne reakcije, socijalne fobije; komički pristup u književnosti - rad na književnom tekstu 2 15. Osvrt na predenu građu 2		
Literatura: Književni predlošci i/ili filmski narativi birat će se u dogovoru s predmetnim nastavnikom. Preporučene lektire - klasici svjetske književnosti, kanonska (ili savremena nagrađivana) djela bosanskohercegovačke ili južnoslavenskih književnosti: bajke (izbor), Kralj Edip, Hamlet, Povratak Filipa Latinovitza, Let iznad kukavičijeg gnijezda (roman/film); bh. pripovijetka (izbor), bh. drama (izbor), bh. roman (izbor). Pri interpretaciji književnih i/ili filmskih djela, osnovni psihološki pojmovi služe samo kao operativni mehanizmi. Ahmetagić, Jasmina INTERDISCIPLINARNI PRISTUP KNJIŽEVNOSTI: KNJIŽEVNOST I PSIHOLOGIJA/PSIHIJARIJA (dostupno na http://www.folia.ac.me/image/22/Ahmetagic.pdf)		

Naziv predmeta		ECTS
Privrženost kroz životni vijek		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 4	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Cilj kolegija je detaljnije upoznati studente sa teorijom privrženosti, fazama u njenu razvoju, načinima formiranja unutrašnjih radnih modela te refleksijama ranih obrazaca privrženih odnosa na kasnije razvojne periode.		
Sadržaj / struktura predmeta: - određivanje privrženosti - razvoj privrženosti u prve dvije godine života - kreiranje recipročnog odnosa - unutrašnji radni modeli - privrženost kroz različite razvojne periode - sigurni i nesigurni obrasci privrženih odnosa - privrženost i dobrobit		
Literatura: -Grgin-Lacković, K. (2000): Stres u djece i adolescenata; Naklada Slap, Jastrebarsko -Vulić-Prtorić, A. (2004): Depresivnost u djece i adolescenata, Naklada Slap, Jastrebarsko -Efendić-Spahić, T. (2014): Psihologija roditeljstva; Društvo psihologa Federacije BiH, Sarajevo. -Kuburić, Z. (1999): Porodica i psihičko zdravlje djece . Čigoja štampa, Beograd.		

Naziv predmeta Sociologija		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 4	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Upoznavanje studenata sa najbitnijim učenjima o društvu i čovjeku. Ovladavanje osnovnim pojmovima, kategorijama i terminima neophodnim za razumijevanje društva kao globalne pojave u kontinuiranim procesima i kretanju. Osposobljavanje studenata za prepoznavanje, uočavanje i artikulaciju različitih životnih situacija, problema životne sredine u kojoj žive. Spoznati društvenu uslovljenost ljudske ličnosti. Razvijanje kod studenata saznanja o zakonitostima društvenog razvitka na moralno-etičkim normama i vrijednostima.		
Sadržaj / struktura predmeta: * Sociologija-znanstvena teorija društva, * Povijesni razvoj sociološke misli * Predmet i metode sociologije * Osnovna sociološka stanovišta i teorije * Osnovni sociološki pojmovi * Društvene pojave * Društvene grupe i organizacije * Politika i političke institucije * Odgoj i obrazovanje * Društvena pravila i odstupajuća ponašanja * Oblici društvene svijesti * Osnovna obilježja bosanskohercegovačkog društva		
Literatura: 1. Žiga, Jusuf, Đozić Adib, Sociologija, OFF-SET, Tuzla, 2013 2. Gidens, Antoni, Sociologija, prevodioci: dr. Nadežda Silaški, dr. Tatjana Đurović, Ekonomski fakultet, Beograd, 2007.		

Naziv predmeta Engleski jezik II		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 4	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Osposobiti studente da komuniciraju na engleskom jeziku na početnom, elementarnom nivou, da kažu nešto o sebi i o drugima, da razumiju tekstove i iznose ideje o pitanjima iz njihove struke.		
Sadržaj / struktura predmeta: - Past Simple Tense/Past Progressive Tense - Pamćenje - Brojive i nebrojive imenice, složenice - Skraćenice, fiksni izrazi u psihologiji - Osobine ličnosti - Poređenje pridjeva - Mentalni poremećaji - Prilozi u engleskom jeziku - Ovisnost, vrste ovisnosti - Termini iz oblasti psihologije kao znanosti - Svjetska psihološka udruženja, ciljevi i aktivnosti		
Literatura: Greenall, Simon (2000), Reward Elementary, Students' Book. MacMillan Education. Short, Jane (2011), English for Psychology in Higher Education Studies. International Press: Garnet Education		

Naziv predmeta Digitalni mediji i ponašanje		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 4	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: • upoznati studente s ključnim konceptima i teorijskim pristupima za proučavanje uloge digitalnih medija u oblikovanju individualnih i grupnih stavova, vrijednosti i ponašanja; • pojasniti studentima načela i implikacije razvoja i upotrebe digitalnih medija kao persuzivnih tehnologija; • upoznati studente s anatomijom, vrstama i mehanizmima digitalnih platformi; • ukazati studentima na promjene u ustrojstvu ljudskih interakcija i institucija koje su uvjetovali digitalni mediji; • upoznati studente s dosadašnjim istraživanjima tehnika manipulacije, dezinformiranja i propagande povezanih s digitalnim medijima; • ukazati na veze između digitalnih medija i suvremenih oblika društvenih pokreta, građanskog aktivizma i političke participacije; • ukazati na važnost etičkih prosuđivanja u razvoju i upotrebi digitalnih medija.		
Sadržaj / struktura predmeta: 1. pristupi proučavanju ljudsko-medijskih odnosa: uvod u studije digitalnih medija (ključni koncepti, debate i teorijsko-istraživačke tradicije); 2. Historija istraživanja utjecaja medija na stavove, vrijednosti i ponašanja: pregled glavnih uvida (tipovi medijskih efekta, posredujući i moderatorski faktori, modeli učinaka); 3. Digitalni mediji kao persuzivne tehnologije: modificiranje kognitivnih, emocionalnih i bihevioralnih karakteristika ljudi (kaptološka trijada alatke-medije-akteri); 4. Digitalne platforme: otkriće i upotreba bihevioralnog viška (učinci mehanizama datafikacije, selekcije i komodifikacije); 5. Digitalni mediji, tehno-socijalizacija i sopstvo: razvoj i iskazivanje identiteta u digitalnoj kulturi; 6. Povezivanje u digitalnom medijskom okruženju: prijateljstvo, zabavljanje, međuljudski sukobi i zlostavljanja; 7. Vizuelni digitalni mediji, užitak i sopstvo: dileme brendiranje ličnosti; prezentacija i evaluacija individualnih radova studenata; 8. Digitalni mediji, vijesti i politička participacija: izazovi produkcije, distribucije i upotrebe informacija u hibridnom medijskom okruženju; 9. Digitalni mediji, propaganda i manipulacija: dijeljenje, baze podataka, algoritmi i nadzor; 10. Digitalni mediji, aktivizam i društveni pokreti: tehnološki uvjetovane nejednakosti, podjele i otpori moći; 11. Digitalni mediji i posredovanje traumatičnih iskustava; 12. Digitalni mediji, odgoj i obrazovanje djece; 13. Metode istraživanja digitalnih medija kao indikatora socio-psiholoških fenomena; 14. Etički aspekti dizajna i upotrebe digitalnih medija; 15. Prezentacija i evaluacija grupnih projekata studenata.		
Literatura: • Chayko, M. (2019). Superpovezani: Internet, digitalni mediji i tehno-društveni život, Beograd: Clio. • Vozab, D. (2019). (Ne)informirani građani: politička participacija u novom medijskom okolišu, Zagreb: Jesenski i Turk.		

- Stiegler, B. /ur./ (2016). Studije digitalnog. Organologija znanja kognitivine tehnologije. Beograd: Fakultet za medije i komunikacije.
- Gere, C. (2011). Digitalna kultura, Beograd: Clio.
- Potter, J. (2011). Medijska pismenost, Beograd: Clio.
- Rutović, Ž. (2015). Homo mašina. Cetinje-Novi Sad: Obod-Forin.
- Hadžiselimović, Dž., Plavšić, M., Pregrad, J. i Rusijan, Ljuština, V. (2009). Psihologija, mediji, etika, Pula: Društvo psihologa Istre.
- Baraković, V. (2019). Etika digitalnog doba. Nikšić: Medijska kultura.
- Baraković, V. i Mahmutović, M. (2017). Posredovanje seksualnog nasilja. Tuzla: OFF-SET.

Uz navedenu, studentima će biti preporučena i dodatna literatura, recentne knjige, zbornici te naučni i stručni članci (na maternjem i engleskom jeziku).

III godina

Obavezni predmeti

Naziv predmeta Psihologija odrasle dobi i starenja		ECTS
		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 5	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Upoznavanje studenata sa osnovnim teorijama o razvoju čovjeka i odrednicama zrelosti i odrasle dobi, razvijanje osjetljivosti za probleme i teškoće sa kojima se danas susreću odrasli ljudi (brak, karijera, stres, razvod, gubitak bračnog partnera i sl); upoznavanje sa osnovnim odrednicama procesa starenja i sa izmjenama na psihofizičkom planu kod starih osoba; suočavanje sa bolestima u starosti i sa smrću.		
Sadržaj / struktura predmeta: Teorije psihičkog razvoja čovjeka Prelazak iz adolescencije u odraslu dob Identitet Pojam zrelosti Tjelesne i psihičke karakteristike odraslih Inteligencija u odrasloj dobi Specifični problemi odrasle dobi Bliskost u odrasloj dobi brak i seksualni život, Razvod braka Karijera – rad u srednjim godinama Muškarci i žene – zajedno i odvojeno Procesi prilagodbe u odrasloj dobi Odnos roditelja i njihove odrasle djece Starenje – tjelesne i psihičke karakteristike starih osoba Starenje i stres Starost i smrt – gubitak bračnog partnera Najčešći poremećaji i oboljenja u starosti		
Literatura: Berk, I. (2009): Psihologija cjeloživotnog razvoja; Naklada Slap; Jastrebarsko Schaie i Willis(1999): Psihologija odrasle dobi i starenja; Naklada Slap, Jastrebarsko Grgin-Lacković, K. ; Čubela-Andorić, V. (2006): Odabrana poglavlja iz psihologije odraslih		

Naziv predmeta Međugrupni odnosi i socijalni identitet		ECTS
		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 5	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: - Upoznati studente s različitim teorijskim problemima i perspektivama koje su razvijene kako bi se razumio uzrok, razvoj, održavanje i smanjenje sukoba između grupa, - Proširiti znanje studenata o relacijama između selfa i kolektivnog identiteta kao i o motivima i kontekstualnim faktorima koji leže u osnovi međugrupnog ponašanja, - Kritički evaluirati savremene pristupe usmjerene kao socijalno psihološkim osnova međugrupnih konflikata, - Steći/razviti osjećaj studenata za diskusiju, kritiku i evaluaciju naučnih doprinosa u domenu grupnih odnosa - Primjena rezultata istraživanja na stvarne probleme i njihovu moguću prevenciju		
Sadržaj / struktura predmeta: Međugrupni procesi: nadmetanje i sukob između grupa, predrasude i stereotipi između grupa, kolektivni identitet, rješavanje konflikata. Teorijski modeli: teorija realnog sukoba, teorija optimalne različitosti, teorija desničarske autoritarnosti, teorija socijalnog identiteta, teorija self-kategorizacije, teorija teror menadžmenta, teorija redukcije subjektivne neizvjesnosti Rješavanje konflikata, pomirenje		
Literatura: - Brewer, M. (2003). Intergroup Relations (2nd Edition). Open University Press. - Aronson, E., Wison, T.D., Akert, R.M. (2005/2013). Socijalna psihologija (5. izdanje). Mate. - Forsyth, D. R. (2018). Group Dynamics (7th Edition). Cengage Learning. - Brown, R., & Pehrson, S. (2019). Group Processes: Dynamics within and Between Groups (3rd ed.). Wiley-Blackwell. - Popadić, D., Plut, D., Cerović, K. T. (1997). Socijalni konflikti - Karakteristike i način rešavanja. Grupa most i Centar za antiratnu akciju. - Abrams, D., & Hogg, M. A. (1990). Social Identifications: A Social Psychology of Intergroup Relations and Group Processes (1st ed.). Routledge. - Tajfel, H. (1981). Human Groups and Social Categories: Studies in Social Psychology. Cambridge University Press. - Sansone, C., Morf, C. C., & Panter, A. T. (2003). The Sage Handbook of Methods in Social Psychology. SAGE Publications, Inc.		

Naziv predmeta Psihologija individualnih razlika		ECTS
		4
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 5	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 15
Cilj kolegija: Upoznavanje i osposobljavanje studenta za detaljno i sveobuhvatno razumijevanje koncepta, principa te istraživačkih metoda u okviru psihologije individualnih razlika, baziranoj na spoznajama biološke, personološke te psihologije rada i organizacije.		
Sadržaj / struktura predmeta: Individualne razlike u fiziološkom reagovanju. Uloga nasljeđa, dispozicija i okoline u objašnjenju individualnih razlika. Principi procjene ličnosti, mjerenje sadržaja. Procjene i psihološka teorija, Načini i modeli mjerenja ličnosti. Određenje ličnosti kroz različite domene i pristupe. Individualne razlike u fiziološkom reagovanju. Metode istraživanja u okviru psihologije individualnih razlika. Razumijevanje motivacije, vrijednosti, interesa. Inteligencija- pitanja uticaja nasljeđa i okoline. Inteligencija i individualne razlike. Individualne specifičnosti u radnom kontekstu.		
Literatura: Caprara, G.V. i Cervone, D. (2003). Ličnost-determinante, dinamika, potencijali. Dereta. Beograd Gardner H., Kornbaher M.L., Wake W.K. (1999.). Inteligencija – različita gledišta. Jastrebarsko, Naklada Slap. Pinel, J.P (2002). Biološka psihologija. Naklada Slap, Jastrebarsko.		

Naziv predmeta		ECTS
Metodologija eksperimentalnih istraživanja u psihologiji		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 5	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Osposobljavanje studenata da razumiju: - Metodološku i logičku strukturu eksperimenata, naročito nacrtu u manipulativnim "pravim" eksperimentima, - Smisao i postupke randomizacije - Postupak analize psiholoških eksperimenata s fokusom na procedure analize varijanse - Modele ekoloških studija (eksperimentalnih i opservacionih) - Osnove zahtjeva eksperimentalnih izvještaja - Nužne etičke preduoslove za provođenje eksperimentalnih studija		
Sadržaj / struktura predmeta: Eksperiment i kauzalnost. Odlike pravog eksperimenta. Entiteti, efekti i kauzalni odnosi. Logika eksperimentalnih istraživanja. Entiteti istraživanja. Kontrola istraživanja. Tehnike kontrole konfundirajućih varijabli, homogenizacija, Blokovanje. Uprosječavanje. Sparivanje. Repeticija. Randomizacija. SUTVA. Eksperimentalni i kvazi eksperimentalni nacrti. Frekvencijski nacrti: univarijatni, bivarijatni, multivarijatni nacrti. Faktorijalni nacrti: nacrti sa nezavisnim i zavisnim grupama. Nacrti s eksperimentalnom i kontrolnom grupom. Placebo efekat. Izvori i vrste konfundacije. Bivalentni i multivalentni jednofaktorijalni nacrti. Faktorijalni nacrti: dvofaktorski i multifaktorski nacrti. Nacrti tipa 2x2, složeniji nacrti, zavisni i nezavisni nacrti, mješoviti nacrti. Trofaktorski nacrti. Faktorijalni multivarijatni nacrti. Kvazi-eksperimentalni nacrti. Kvazieksperimentalni nacrti koji koriste kontrolne grupe i pretestiranje. Nacrti sa nejednakim kontrolnim grupama. Prirodni eksperiment. Struktura eksperimentalnog izvještaja.		
Literatura: - Maxwell, S., Delaney, H. & Kelley, K. (2017). Designing experiments and analyzing data: A model comparison perspective. (3rd ed.). Routledge - Alferes, V. R. (2012). Methods of Randomization in Experimental Design. SAGE Publications, Inc. - Reichardt, C. S. (2019). Quasi-Experimentation: A Guide to Design and Analysis. Guilford Press. - Milas, G. (2009). Istraživačke metode u psihologiji i drugim društvenim znanostima. Naklada Slap. - Todorović, D. (2008). Metodologija psiholoških istraživanja. Centar za primenjenu psihologiju - Shadish, W.R., Cook, T. D., & Campbell, D.T. (2002). Experimental and Quasi-Experimental Designs for Generalized Causal Inference. Wadsworth. - Winer, B.J., Brown, D. R. & Michels, K. M. (1991). Statistical principles in experimental design (3rd ed.). McGraw-Hill. - American Psychological Association. (2019). Publication Manual of the American Psychological Association (7th Edition). American Psychological Association.		

Naziv predmeta Psihološke osnove razvojnih poremećaja		ECTS
		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 5	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Upoznavanje studenata sa temeljnim pojmovima iz područja razvojne psihopatologije, poremećajima koji se javljaju u dojenačkoj dobi, djetinjstvu i adolescenciji, te etiologijom i tretmanom razvojnih poremećaja.		
Sadržaj / struktura predmeta: - Razvojni pristup (specifični modeli psihopatologije dječje dobi, metodologija istraživanja dječje dobi) - Normalan razvoj; Most prema psihopatologiji - Autizam - Poremećaj sa suprotstavljanjem i prkošenjem; Poremećaji ophođenja i manjak samokontrole; Poremećaji hranjenja, Enureza i enkopreza - Poremećaj s deficitom pažnje i hiperaktivnošću, Teškoće učenja - Depresija, suicid i posljedice gubitka - Anksiozni poremećaj i pretjerana samokontrola (Anksiozni poremećaji, Strahovi i fobije, Školska fobija, Anksiozni poremećaj zbog separacije, Opsesivno-kompulzivni poremećaj) - Shizofrenija - Psihopatološki rizici u adolescentnom prelazu (Anorexia nervosa, Bulimia nervosa, Zloupotreba psihoaktivnih supstanci) - Mentalna insuficijentnost - Rizici kod tjelesnih bolesti i oštećenja; Rizici u interpersonalnom kontekstu -loše postupanje prema djetetu i razvod - Psihološka procjena, liječenje i prevencija razvojnih poremećaja		
Literatura: Wenar, C. (2003). Razvojna psihopatologija i psihijatrija. Jastrebrsko: Naklada Slap.Tadić,N. (2009). Psihijatrija djetinjstva i mladosti. Beograd: Naučna KMD Ćeranić,S. (2005). Normalni razvoj ličnosti i patološka uplitanja. Istočno Sarajevo: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Davison, G.C.,i Neale, J.M. (2002). Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja.Jastrebarsko: Naklada Slap.		

Naziv predmeta Školska psihologija		ECTS 6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 6	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Osnovni ciljevi u radu sa studentima su: - Upoznavanje studenata sa aspektima rada školskog psihologa sa učenicima, nastavnicima i roditeljima, - novijim saznanjima o faktorima školskog postignuća i mogućim uzrocima neuspjeha u učenju; - psihološkim aspektima učenja u tranziciji sa nižih na više nivoe školovanja (sa posebnim osvrtom na zrelost djece za polazak u školu; profesionalne orijentacije u kontekstu upisa srednje škole i fakulteta); - specifičnim smetnjama u psihičkim procesima koje rezultiraju raznorodnim teškoćama u učenju i efikasnom tretmanu istih - Osposobljavanje studenta za koncipiranje efikasnih psiholoških intervencija za poboljšanje školskog postignuća učenika.		
Sadržaj / struktura predmeta: - Naučna utemeljenost školske psihologije; Odnos školske psihologije i psihologije obrazovanja. - Tranzicije sa nižih na više nivoe školovanja: zrelost za polazak u školu; školsko i vanškolsko učenje u ranoj i srednjoj adolescenciji; tranzicija ka tržištu rada; - Razvoj akademskih vještina (čitanje, pisanje, računanje): implikacije za učenike i nastavnike - Učenici sa teškoćama u učenju (afazija, disleksija, disgrafija, diskalkulija, hiperaktivnost): procjena i planiranje tretmana; Učenici sa teškoćama u razvoju i ponašanju (internalizirani i eksternalizirani poremećaji): procjena i planiranje tretmana - Ključne kompetencije školskih psihologa; Način sticanja kompetencija - Područja rada školskog psihologa: Rad školskog psihologa s djecom (psihološka procjena, savjetodavni rad); Rad školskog psihologa odgajateljima i učiteljima (edukacija, savjetodavni rad); Rad školskog psihologa s roditeljima (savjetodavni rad, planiranje intervencija) - Uloga školskog psihologa u unapređivanju odgojno-obrazovnog rada u školskim institucijama; Praktična nastava: Sticanje komunikacijskih vještina vezanih za rad školskog psihologa, vođenje intervjua, primjena psiholoških mjernih instrumenata koji se koriste u školskoj psihologiji. (OBAVEZNA PRAKSA U ŠKOLSKIM INSTITUCIJAMA)		
Literatura: - Woolfok, A.(2016). Edukacijska psihologija. Jastrebarsko, Naklada Slap. - Peacock, G.G, Ervin, R.A., Daly, E.J. & Merrell, K.W. (2010). Practical handbook of school psychology: effective practices for 21st century. New York: The Guilford Press. - Thompson, J.(2016). Vodič za rad s djecom i učenicima s posebnim odgojno–obrazovnim potrebama, Educa, Zagreb. - Zrlić, S.(2013). Djeca s posebnim potrebama u vrtiću i nižim razredima osnovne škole: priručnik za roditelje, odgojitelje i učitelje. Sveučilište, Zadar. - Cooper, P. & Hughes, L.(2020). Razumijevanje djece s ADHD sindromom i pružanje potpore: strategija za nastavnike, roditelje i ostale stručnjake.Jastrebarsko, Naklada Slap. - Velki,T.(2018) Priručnik za rad s hiperaktivnom djecom u školi: za učitelje, roditelje i asistente u nastavi, Jastrebarsko, Naklada Slap. - Petermann,F. & Petermann, U.(2010). Trening s agresivnom djecom. Jastrebarsko, Naklada Slap. - Bergman,W. (2009) Disciplina bez straha. Jastrebarsko, Naklada Slap.		

Naziv predmeta Teorija mjerenja		ECTS
		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 6	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Po završetku kursa uspješni studenti bi trebali ostvariti slijedeće ciljeve: - Razumjeti psihometrijske teorije i osnovne pretpostavke potrebne za konstrukciju mjernih instrumenata, - Moći evaluirati psihološke mjere po osnovu relijabilnosti, validnosti, diskriminativnosti, - Razumjeti ključna zakonska i etička pitanja u oblasti psihološkog testiranja		
Sadržaj / struktura predmeta: - Mjerenje u psihologiji, problemi egzistencije psiholoških konstrukata, teorija mjerenja, direktno i indirektno mjerenje, psihofiziološko i psihološko skaliranje, test, sastavni dijelovi testa, postupci testiranja, vrste testova, testni skorovi i njihova konverzija, normiranje - Kriteriji i standardi za evaluaciju testova, - Karakteristike dobrog mjernog instrumenta: relijabilnost, diskriminativnost, validnost - Greške mjerenja, teorija pravog odgovora, izvori varijanse greške, korekcija pristrasnosti kod mjerenja, - Relijabilnost i ocjenjivanje relijabilnosti, kvantitativni indikatori relijabilnosti, - Diskriminativnosti i procjena osjetljivosti, - Objašnjenje rezultata mjerenja, - Klasična testna teorija, - Teorija generalizabilnosti, - Teorija stavkog odgovora - Rašov model za dihotomne podatke, - Validnost i procjena validnosti (konstruktna, sadržajna, kriterijska validnost: konkurenta i prediktivna, - Stavke, vrste stavki, analiza stavki.		
Literatura: - Reynolds, C. R., Altmann, R. A., & Allen, D. N. (2021). Mastering Modern Psychological Testing: Theory and Methods (2nd ed.). Springer. - Fajgelj, S. (2020). Psihometrija. (5. izdanje). Centar za primenjenu psihologiju. - McDonald, R. P. (2014). Test Theory: A Unified Treatment. Psychology Press. - Crocker, L. & Algina, J. (2008). Introduction to classical and modern test theory. Cengage Learning. - Nunnally, J.C., & Bernstein, I.H. (1994). Psychometric Theory (3rd Ed.). McGraw-Hill.		

Naziv predmeta Socijalna psihijatrija		ECTS
		5
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 6	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 15
Cilj kolegija: Ciljevi su sticanje teorijskih i praktičnih znanja i vještina o: - osnovnim pojmovima u socijalnoj psihijatriji; - psihičkim poremećajima; - prevenciji psihičkih poremećaja; - resocijalizaciji i rehabilitaciji osoba s psihičkim poremećajima; - promociji mentalnoga zdravlja; - psihosocijalnim intervencijama, i - mentalnom zdravlju u zajednici.		
Sadržaj / struktura predmeta: Uvod u socijalnu psihijatriju - razvoj psihijatrije, pojam i predmet socijalne psihijatrije, određenje socijalne psihijatrije i psihijatrijske sociologije, osnovni pristupi socijalnim aspektima duševnih poremećaja. Psihijatrijski izvori sociodinamske orijentirane psihijatrije: aspekti ljudskog razvoja i prosocijalnog ponašanja, mentalno zdravlje i mentalni poremećaji. Preventivno-psihijatrijski smjer: koncept prevencije; intervencije u prevenciji; promocija mentalnog zdravlja, mentalni poremećaji. Organizacija službi mentalnog zdravlja: mentalno zdravlje u zajednici, institucionalna psihijatrija, multidisciplinarni pristup, uloga psihologa u psihijatrijskom timu; nivoi brige za mentalno zdravlje; stigma diskriminacija; Socioterapija u užem i širem smislu: terapijska grupa, terapijska zajednica, dnevna bolnica, zaštitna radionica Socijalne pojave značajne za mentalno zdravlje: nezaposlenost i siromaštvo, pojave vezane za radno mjesto, nasilje, prosjačenje, suicid, kockanje		
Literatura: • Moro Lj, Frančisković T i sur. Psihijatrija, udžbenik za više zdravstvene studije. Zagreb: Medicinska Naklada, 2011 Kecmanović D. Socijalna psihijatrija sa psihijatrijskom sociologijom. Sarajevo: Svjetlost, 1975.		

Naziv predmeta Uvod u psihologiju rada		ECTS
		5
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 6	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 15
Cilj kolegija: Upoznavanje studenata sa psihološkim i fiziološkim osnovama čovjekovih aktivnosti vezanih uz proces rada, sa socijalnim okvirima njenog odvijanja i glavne pristupe u povećanju produktivnosti, sigurnosti i zadovoljstva ljudi u radu.		
Sadržaj / struktura predmeta: Značenje rada u životu pojedinca. Čovjekova radna aktivnost: Fiziološki i psihološki aspekt rada. Tjelesni rad. Mentalni rad. Individualne razlike i radna uspješnost: uloga sposobnosti, vještina, znanja i motivacije Prilagođavanje rada čovjeku: oblikovanje radnih mjesta i uvjeta rada. Faktori koji djeluju na radne sposobnosti u toku dana, radne sedmice i godine. Cirkadijalni ritmovi i rad u smjenama. Dob radnika i radne sposobnosti. Umor pri radu. Teorije umora. Suzbijanje umora. Odmor. Radni stres Monotonija i dosada pri radu. Oblikovanje rada u prevenciji monotonije Psihološki problemi nesreća na radu Ergonomija: interdisciplinarni pristup humanizaciji rada. Socijalni kontekst rada: priroda i karakteristike suvremenih organizacija.		
Literatura: Petz, B. (1987). Psihologija rada, Zagreb, Školska knjiga Kroemer, K.H.E. i Grandjean, E. (1999). Prilagođavanje rada čovjeku, Jastrebarsko. Naklada Slap		

Naziv predmeta Psihologija porodice i roditeljstva		ECTS
		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 6	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Usvajanje znanja na ovom kolegiju omogućit će studentima bolje razumijevanje osnovnih determinanti nastanka porodice te mehanizama da se ista očuva. Usvajanjem sadržaja kolegija studenti će proširiti svoje shvatanje značaja porodice za individualni razvoj, te nemogućnosti da se pojedinac proučava, niti da se djeluje na pojedine aspekte njegova funkcionisanja bez uvida u dinamiku porodičnih odnosa. Također, ovaj kolegij ima zacilj usvajanje znanja koja su osnova za razvoj strategija da se porodica u današnjem vremenu očuva i da se prebrode najčešći problemi sa kojim se ista u savremenom društvu suočava.		
Sadržaj / struktura predmeta: - razvoj predbračnih odnosa - brak i determinante bračnih relacija - intimni bračni procesi; komunikacija u braku - korelati ljubavi - odanost u braku - seksualnost - faktori bračnih partnera koji doprinose bračnoj zajednici - stabilnost braka; bračna kvaliteta; bračni sukobi; nevjera u braku; razvod - roditeljstvo; majčinstvo i očinstvo; samohrano roditeljstvo; život djeteta u jednoroditeljskoj porodici - smrt roditelja - nasilje nad djecom u porodičnom oruženju - pregled interventnih mjera u unaprjeđenju kvaliteta odnosa partnera - unaprjeđenje roditeljstva		
Literatura: Čudina – Obradović, M. (2006): Psihologija braka i obitelji; Goldenmarketing, tehnička knjiga, Zagreb Efendić-Spahić, T. (2014): Psihologija roditeljstva; Društvo psihologa u FBiH, Sarajevo Masters, W.M.; Johnson, V. E.; Kolodny, R.C.(2006): Ljudska seksualnost. Naklada Slap, Jastrebarsko Dattillio, F.M. (2012): Kognitivno-bihevioralna terapija parova i obitelji. naklada Slap, Jastrebarsko		

Izborni predmeti

Naziv predmeta Socijalna patologija		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 5	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Studenti kroz program nastavnog predmeta Socijalna patologija treba da: • upoznaju nastanak, razvoj, predmet i ciljeve socijalne patologije kao nauke o društvenim devijacijama; • upoznaju predmetno-ciljne i teorijsko-metodološke osnove socijalne patologije – osnovne kategorije, metode, definicije, tipologije, najvažnije teorijske paradigme o društvenim devijacijama; • razumiju praktične konsekvence različitih teorijskih shvatanja društvenih devijacija; • upoznaju fenomenologiju i etiologiju društvenih devijacija: prirodu, sadržaje, strukturu, rasprostranjenost, distribuciju, dinamiku, činioce/faktore uslovljenosti i uzročnosti i posljedice društvenih devijacija; podučiti studente da identifikuju socijalnopatološke pojave, socijalne uzroke, rizične faktore i oblike društvenih devijacija; • da steknu znanja o preventivnom djelovanju na društvene devijacije (kod pojedinca, grupe, zajednice i društva u cjelini);		
Sadržaj / struktura predmeta: Pojam nauke o društvenim devijacijama (socijalne patologije) Predmet nauke o društvenim devijacijama (socijalne patologije) Odnos socijalne patologije sa bliskim naukama Pojam devijantnosti Opšti tipovi društvenih devijacija Integrativno određenje društvenih devijacija Teorijske osnove socijalne patologije: (strukturalne, socijalno-psihološke i bio-psiho-patološke teorije) Faktori socijalne patologije - endogeni i egzogeni Prostitucija Prosjačenje i skitnja Kocka Socijalnopatološke osnove ratnog zločina Makrosocijalna dezorganizacija organizirani kriminal - mafija, prostitucija, krijumčarenje ljudi, oružja i droge, šverc, piratsvo, pornografija, prijevare na izborima, trgovanje sa zemljama pod embargom Nasilje i društvene agresije Samoubistva i pokušaji samoubistva Toksikomanije Korupcija kao makrosocijalna dezorganizacija Dezorganizacije braka i porodice Dezorganizacije firmi i preduzeća Makrosocijalna dezorganizacija korupcija Uticaj informacionih i komunikacionih tehnologija na suvremene socijalnootološke pojave u društvu (prednosti i mane)		
Literatura: • Jugović, A., (2013), Teorija društvene devijantnosti, IP Partenon, Beograd. • Milosavljević, M. (2004), Devijacije i društvo, Draganić, Beograd.		

- Jugović, A., (2014), Zapis iz anomalije, Institut za kriminološka i sociološka istraživanja, Beograd.
 - Milosavljević, B., (2004): Socijalna patologija, Filozofski fakultet, Banja Luka.
 - Šarić, H. (2008), Prostitucija i ostale pojave socijalne patologije, OFSET, Tuzla.
 - Šarić, H. (2010), Socijalni rad sa ovisnicima (udžbenik), OFFSET, Tuzla.
 - Tomić, R., Šarić, H. (2008), Sociopatološke manifestacije kod djece i mladih, OFSET, Tuzla.
- DOPUNSKA LITERATURA:**
- U dogovoru sa nastavnikom za svaku tematsku jedinicu koja se obrađuje na predavanjima i vježbama.

Naziv predmeta Psihološki aspekti nasilja u bliskim vezama		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 5	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Studenti će se upoznati s teorijskim objašnjenjima, uzrocima, oblicima, učestalosti i načinima suzbijanja nasilja u bliskim vezama, te razviti profesionalne stavove i vještine koji su potrebni za programe prevencije nasilja u vezama, kao i razumijeti važnost nasilnog ponašanja u vezama mladih.		
Sadržaj / struktura predmeta: - Uvod u kolegij - Karakteristike kvalitetne bliske veze. Očekivanja, uvjerenja i stereotipi o bliskim vezama. Uvjerenja i stavovi o ljubavi i nasilju. Interpersonalna privlačnost, privrženost i bliski odnosi. - Šta (ni)je nasilno ponašanje u vezi? Oblici, prepoznavanje i prevalencija nasilnog ponašanja u različitim vrstama bliskih veza. - Objašnjenja i modeli uzroka nasilja u bliskim odnosima. Faktori rizika za nasilje u vezi. - Nasilje u obitelji - Nasilje u partnerskim odnosima - Nasilje u mladenačkim vezama - Problem postavljanja granica i održavanja bliskosti u odnosu - Intervencije radi suzbijanja nasilja - Načela preventivnih i interventnih programa u zajednici. Izrada preventivnih programa putem škole. - Preventivni programi usmjereni na adolescente; Prevencija nasilja u mladenačkim vezama.		
Literatura: Ajduković, D. (2010) (ur) Priručnik za provedbu Protokola o postupanju u slučaju nasilja u obitelji. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć. Ajduković, D., Ajduković, M., Cesar, S., Kamenov, Ž., Low, A., Sušac, N. (ur) (2010). Priručnik za provedbu preventivnog programa suzbijanja nasilja u mladenačkim vezama. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć. Ajduković, M., Pavleković, G. (ur) (2004). Nasilje nad ženom u obitelji. Zagreb: Društvo za psihološku pomoć, Aronson, E., Wilson, T. D. i Akert, R. M. (2005). Socijalna psihologija. MATE d.o.o.		

Naziv predmeta Samopoimanje i samopredstavljajanje		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 5	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Cilj kolegija je upoznavanje sa temeljnim teorijskim perspektivama i empirijskim nalazima koji se odnose na pojam o sebi i načine samopredstavljajanja, razumijevanje faktora koji utječu na samopoimanje, te kako je samopoimanje povezano s ponašanjem u različitim situacijama i s različitim osobama, razumijevanje načina i vrsta samopredstavljajanja, ali i uvid u vlastite strategije i proširivanje repertoara samoprezentacijskih strategija.		
Sadržaj / struktura predmeta: - Samopoimanje: Socijalna interakcija i stvaranje pojma o sebi. - Različiti izvori samospoznaje. - Deskriptivni, evaluacijski i motivacijski aspekt samopoimanja. - Slika o sebi. - Svijest o sebi i samoprocjena. - Samopoštovanje. Novi teorije i pristupi u istraživanju samopoštovanja. - Osnovni motivi samopoimanja: samoprocjenjivanje, samouzdisanje i samopotvrđivanje. - Samoregulacija. - Samopredstavljajanje: određenje i pregled osnovnih spoznaja. - Faktori koji utječu na samopredstavljajanje. - Načini i vrste samopredstavljajanja (Taksonomija Tedeschija i suradnika, taksonomija Jonesa i Pittmana, Taksonomija Arkina i suradnika, Taksonomija Schutzove). - Asertivne taktike samopredstavljajanja. - Odbrambene taktike samopredstavljajanja.		
Literatura: - Aronson, E., Wilson, T. D., Akert, R. M. (2005). Socijalna psihologija. Zagreb: Mate. - Lacković-Grgin, K. (1994). Samopoimanje mladih. Jastrebarsko: Naklada Slap. - Burušić, J. (2007). Samopredstavljajanje: taktike i stilovi. Jastrebarsko: Naklada Slap. - Opačić, G. (1995). Ličnost u socijalnom ogledalu. Beograd: Institut za pedagoška istraživanja. - Sedikides, C. i Spencer, S.J. (2007). The Self. New York: Psychology Press. - Vohs, K.D. i Finkel, E. J. (2006). Self and Relationships. New York: The Guilford Press. - Kernis, M.H. (2006). Self-Esteem: Issues and Answers. Psychology Press.		

Naziv predmeta Interdisciplinarni studiji roda		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 5	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Ciljevi nastavnog predmeta su upoznavanje studenata/ica sa glavnim uvidima, pojmovima i pravcima u interdisciplinarnim studijima roda, pri čemu se analiziraju razne prakse orodžavanja u savremenoj kulturi i društvu. Cilj je da studenti/ce ovladaju ključnim konceptima i problemima u studijama roda, spola i seksualnosti iz interdisciplinarne perspektive sa posebnim akcentom na psihologiju i njoj srodne discipline. Predmet omogućava studenti/cama da steknu sposobnost i povijesne i savremene kontekstualizacije, razumijevanja, te kritičke analize rodničkih praksi, naročito u svakodnevnom ponašanju, psihičkim procesima, doživljaju i izražaju ljudi individualno i kolektivno. Cilj predmeta je i razvijanje vještina potrebnih za šira komparativna istraživanja rodnog nasilja, diskriminacije i nejednakosti, te drugih oblika rodne dinamike, režima ili reprezentacija u kulturi i društvu, a u pravcu postizanja rodne jednakosti.		
Sadržaj / struktura predmeta: U nastavnom predmetu se razmatraju i analiziraju glavni pravci i koncepti unutar interdisciplinarnih studija roda, kao i određene rodne prakse i matrice u društvu kroz interdisciplinarne leće. U prvom dijelu kolegija daje pregled raznih poimanja roda, spola i seksualnosti, obzirom na konstruiranje i teoretiziranje rodničkih/spolnih identiteta, kako bi se shvatile prakse i posljedice praksi urođavanja koje prožimaju cjelokupno društvo, kulturu, ponašanje pojedinaca i grupa, te svakodnevni život. Potom se kolegij usmjerava na pojedine tematske cjeline koje daju rodnu dimenziju problemima kao što su identitet, jezik, porodica, mediji, tehnologija, rad, pitanje nejednakosti, diskriminacije i nasilja, itd.. Akcenat u nastavnom predmetu je stavljen na uvezivanje iskustva i primjera iz svakodnevnog života sa raznim teorijskim pravcima i naučno utemeljenim uvidima savremenih interdisciplinarnih studija roda. Tematske cjeline prema sedmicama u semestru (svakoj pripada 2 sata predavanja): 1. Uvod u ciljeve i sadržaj kolegija, te načine ispitivanja; pregled tematskih cjelina u kolegiju 2. Konceptualni i znanstveni pristupi rodu, spolu i seksualnosti 3. Povijesni pregled kritike patrijarhata i razvoja interdisciplinarnih studija roda 4. Rod i identitet 5. Rod i jezik 6. Rod i seksualnost 7. Rod i nasilje 8. Upotreba relevantnih teorijskih perspektiva pri analizi odabranih tema iz polja interdisciplinarnih studija roda - priprema za seminarski rad i odabir tema 9. Rod i mediji 10. Rod i tehnologija 11. Rod i rad 12. Rod i ekonomija 13. Rod i zdravlje 14. Rod i obrazovanje 15. Zaključci kolegija, revizija gradiva i priprema za ispit		
Literatura: Obavezna literatura:		

- Bojanić, Sanja i Miloš, Brigita, ur. (2021). Uvod u rodne studije: od teorije do angažmana. Rijeka: Filozofski fakultet.
 - hooks, bell (2005). Feminizam je za sve: strastvena politika. Zagreb: Centar za ženske studije.
 - Spahić Šiljak, Zilka (2019). Sociologija roda. Sarajevo: TPO Fondacija.
- Preporučena literatura:
- Beasley, C. (2005). Gender and Sexuality: Critical Theories and Critical Thinkers. London: Sage.
 - Eagly, A.H., Beall, A.E. i Sternberg, R.J., ur. (2004). The Psychology of Gender. London, New York: The Guilford Press.
 - Holmes, Mary (2009). Gender and Everyday Life. London: Routledge.
 - Whelehan I. i Pilcher, J. (2004). 50 Key Concepts in Gender Studies. London: Sage.

Naziv predmeta Mediji i publika		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 6	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Ciljevi kursa su sljedeći: -Upoznati studente sa značajem masovnih medija u savremenom društvu. -Ukazati na promjene u oblasti masmedijske produkcije i diseminacije koje su uvjetovale savremene komunikacijske tehnologije -Ukazati na izmjenjeni karakter publike u savremenom društvu. -Upoznati studente sa različitim tipovima publike i njihovim osobinama. -Pojasniti na koji način se konstruira medijska realnost -Ukazati na višeslojnost medijskih poruka. -Objasniti oblike medijske manipulacije.		
Sadržaj / struktura predmeta: • Uvod u predmet • Teorijski koncepti i paradigme • Masovni mediji • Sadržaji masovnih medija • Publika masovnih medija • Tipovi medijske publike • Segmentiranje medijske publike • Aktivna medijska publika • Publika novih medija • Istraživanje medijske publike • Djeca kao posebna medijska publika • Reklamno tržište i publika • Subliminalna komponenta medijskih poruka • Propaganda, manipulacija i publika • Medijska publika budućnosti		
Literatura: • Baudrillard, J. (2001) Simulacija i zbilja, Jesenski i Turk, Zagreb. • Chomsky, N.(2002) Mediji, propaganda i sistem, Što čitaš, Zagreb. • Debord, G. (1992) Društvo spektakla, Porodična biblioteka, Beograd. • Kellner, D. (2004) Medijska kultura, Clio, Beograd • McChesney R. (2008): Bogati mediji, siromašna demokratija, Šahinpašić, Sarajevo		

• Potter, J. (2011) Medijska pismenost, Clio, Beograd.

Naziv predmeta Penološka psihologija		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 6	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Cilj ovoga kolegija je studente upoznati sa temeljnim spoznajama iz penološke psihologije, analizirati istraživanja iz područja penološke psihologije i srodnih područja, osposobiti se za primjenu saznanja u penološkom tretmanu.		
Sadržaj / struktura predmeta: -Psihologija u penološkom tretmanu (Definicija, ciljevi i metode penološke psihologije, Penološka psihologija i druga područja psihologije, Penološka psihologija u praksi, Znanstvena istraživanja u kaznenim zavodima). -Stres i adaptacija na kazneni zavod. -Psihosocijalna klima. -Nasilje u kaznenim zavodima. -Poremećaji ličnosti zatvorenika. -Teorije agresivnosti. -Obilježja kognitivnih sposobnosti zatvorenika. -Udruživanje u grupe i vođe grupa. -Promjena ponašanja. -Stavovi i promjena stavova. -Temeljni problemi penološkog tretmana i kibernetički modeli promjene ponašanja.		
Literatura: - Mejovšek, M. (2002). Uvod u penološku psihologiju. Jastrebarsko: Naklada Slap. - Davison, G.C., i Neale, J.M. (1999). Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja (šesto izdanje). Jastrebarsko: Naklada Slap. -Wicks-Nelson, R., Israel, A.C. (2021).Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja djece i adolescenata (s dopunama iz DSM-V). Jastrebarsko: Naklada Slap. -Marčinko, D., Jakovljević, M., Rudan, V. (2015). Poremećaji ličnosti: stvarni ljudi, stvarni problemi. Zagreb: Medicinska Naklada. - Lazarus, R.S. i Folkman, S. (2004). Stres, procjena i suočavanje. Jastrebarsko: Naklada Slap. -Aronson, E., Wilson, T.D. i Akert, R.M. (2005). Socijalna psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap. - Edgar, K., O'Donnell, I., and Martin, C. (2003). Prison violence. The dynamics of conflict, fear and power. Cullompton: Willan.		

Naziv predmeta Aktuelne teme iz psihologije ličnosti		ECTS 2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 6	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Cilj kolegija je upoznati studente sa različitim područjima iner i intrapersonalnog djelovanja osobina ličnosti. Kroz sadržaj ovog kolegija studenti će imati priliku upoznati se kako osobine ličnosti mogu interferirati sa samopoštovanjem, slikom o sebi, različitim životnim ishodima, kvalitetom interakcija sa drugima, i koliko su osobine ličnosti relevantne za definiranje i stabilnost razlika u kroskulturalnim istraživanjima i istraživanjima uloge spolnih i rodni razlika u osobinama.		
Sadržaj / struktura predmeta: - osobine ličnosti i slika o sebi - osobine ličnosti i životni ishodi - ličnost i kvalitet relacija sa drugima - ličnost i spolne razlike - osobine ličnosti i kulturološki kontekst - ličnost i afektivno vezivanje - osobine ličnosti i samoregulacija		
Literatura: -Larsen, J.R.; Buss, M.D.(2008): Psihologija ličnosti. Naklada Slap, Jastrebarsko -Kapara, J.V; Červone, D.(2010)B: Ličnost - determinante, dinamika i potencijali; Dereta, Beograd.		

Naziv predmeta		ECTS
Književnost i konstrukcija identiteta		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 6	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Upoznavanje s najvažnijim teorijama konstukcije identiteta u književnim i neknjiževnim tekstovima kao i mogućnostima identitološke interpretacije književnosti.		
Sadržaj / struktura predmeta: 1. Uvod i konstitucija kolegija 2 2. Identitet i identiteti: od osobnog do grupnog i kolektivnog 2 3. Sociologijski i filozofski pojam identiteta 2 4. Psihologijski pojam identiteta 2 5. Konstrukcija kulturnog i nacionalnog identiteta 2 6. Identitet(i) u simboličkom svijetu umjetnosti 2 7. Narativni identitet 2 8. Imagologija i identitet 2 9. Autobiografska i autofikcionalna konstrukcija sopstva 2 10. Sopstvo i trauma 2 11. Globalizacija, tranzicija, identitet 2 12. Bosanskohercegovački kulturni identitet(i) 2 13. Književnost kao polje konstrukcije i reprezentacije bosanskohercegovačkog kulturnog identiteta 2		

14. Marginalni i manjinski identiteti u književnosti 2
15. Zaključna rasprava i evaluacija kolegija 2

Literatura:

1. Biti, Vladimir: Pojmovnik književne i kulturalne teorije, Matica hrvatska, Zagreb, 2000.
2. Bauman, Zygmunt: Identitet, Naklada Pelago, Zagreb 2009.
3. Foucault, Michel: Hermeneutika sebstva, Antibarbarus, Zagreb 2010.
4. Gofman, Erving: Kako se predstavljamo u svakodnevnom životu, Geopoetika, Beograd, 2000.
5. Malabou, Catherine: Ontologija nezgode, Kulturtreger - Multimedijalni institut, Zagreb, 2016.
6. Zlatar, Andrea: Tekst, tijelo, trauma, Naklada Ljevak, Zagreb, 2004.
7. Ricoeur, Paul: Sopstvo kao drugi, Jasen, Beograd 2004.
8. Autor, pripovjedač, lik. zbornik, Svjetla grada, Osijek 2000.
9. Taylor, Charles: Izvori sopstva: stvaranje modernog identiteta, Akademska knjiga, Novi Sad, 2008.
10. Rade Kalanj: Modernizacija i identitet, Politička kultura, Zagreb, 2008.
11. Adnan Džafić, Nezir Krčalo, Edin Ramić: Zov (post)modernih sirena, FPN Sarajevo, 2019
12. Nikola Petković: O čemu govorimo kada govorimo o identitetu, Disput, Zagreb 2020.
13. Vedad Spahić: Književnost i identitet: Književnost kao prostor izazova u konstrukciji/reprezentaciji bošnjačkog kulturnog identiteta, Lijepa riječ, Tuzla, 2016.
14. Kaufmann, Jean-Claude: Iznalaženje sebe: Jedna teorija identiteta, Antibarbarus, Zagreb, 2006.

IV godina**Obavezni predmeti**

Naziv predmeta		ECTS
Konstrukcija mjernih instrumenata		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 7	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Po završetku kursa uspješni studenti bi trebali ostvariti slijedeće ciljeve: - Rješavanje problema u upotrebi, izradi, validaciji i evaluaciji psihodijagnostičkih instrumenata, - Osvajanje osnovnih znanja i vještina o konstrukciji i analizi psiholoških testova i skala, - Usvajanje potrebnih vještina za modifikaciju psiholoških instrumenata i njihovo normiranje		
Sadržaj / struktura predmeta: - Postupci kod konstrukcije kompozitnih mjernih instrumenata, - Optimizacija tačnosti mjerenja: analiza stavki, pravi skor, greška mjerenja i pouzdanost, procjena relijabilnosti mjerenja, alternativne metode skorovanja, ipsatizacija, - Osnovi konstrukcije psiholoških mjernih instrumenata, - Proces validacije testa i testovnih rezultata, - Mjerenje individualnih razlika instrumentima za ispitivanje: znanja, sposobnosti, stavova i dimenzija ličnosti, - Standardi za pedagoško i psihološko testiranje, - Provođenje testiranja i posljedica upotrebe testova, - Glavni psihološki testovi u upotrebi za procjenu kognitivnih i konativnih osobina (WAIS, MMPI),		
Literatura: - Reynolds, C. R., Altmann, R. A., & Allen, D. N. (2021). Mastering Modern Psychological Testing: Theory and Methods (2nd ed.). Springer. - Furr, R. M. (2021). Psychometrics: An Introduction (4th Ed.). Sage Publications. - Fajgelj, S. (2020). Psihometrija. (5. izdanje). Centar za primenjenu psihologiju. - Crocker, L. & Algina, J. (2008). Introduction to classical and modern test theory. Cengage Learning. - Finch, H., French, B. F., & Immekus, J. C. (2016). Applied Psychometrics using SPSS and AMOS (NA). Information Age Publishing. - Meyer, P. J. (2014). Applied Measurement with jMetrik. Routledge. - Nunnally, J. C., & Bernstein, I. H. (1994). Psychometric theory (3rd Ed.). McGraw-Hill. - *** (2006). Standardi za pedagoško i psihološko testiranje. Naklada Slap.		

Naziv predmeta Uvod u kliničku psihologiju		ECTS
		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 7	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Studenti će upoznati područja kliničke psihologije i osnovna područja rada kliničkog psihologa. Razumjet će probleme i kriterije normalnog i abnormalnog ponašanja i doživljavanja, te prepoznati odstupanja od normalnog funkcioniranja. Također, upoznaće se sa osnovnim paradigmama u kliničkoj psihologiji, terapijskim pravcima koji su iz njih proizašli te ciljevima tretmana. Poseban dio u okviru svakog pristupa čini osvrt na istraživanje efikasnosti rada kliničkog psihologa u okviru proučavanih pravaca te metodološke poteškoće u evaluaciji i istraživanju uspješnosti tretmana.		
Sadržaj / struktura predmeta: Definicija kliničke psihologije Uvod u razvoj kliničke psihologije. Modeli normalnog i abnormalnog ponašanja. Kriteriji normalnosti. Osnovni teorijski modeli (paradigme) u kliničkoj psihologiji Pregled osnovnih kliničkih intervencija Intervju Savjetovanje Psihoterapija Psihološke intervencije Evaluacija tretmana Istraživanja i empirijski indikatori uspješnosti kliničkih intervencija		
Literatura: Nietzel, M.T., Bernstein, D.A., Milich A. (2001). Uvod u kliničku psihologiju. Jasterbarsko: Naklada Slap. Davidson G.C., Neale J.M. (1999). Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja. Jasterbarsko: Naklada Slap		

Naziv predmeta Psihološko savjetovanje		ECTS
		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 7	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Osnovni ciljevi ovog kolegija su: • Upoznavanje studenata sa osnovnim teorijskim principima psihološkog savjetovanja i sa praktičnim osnovama psihološkog savjetovanja. • Osposobljavanje studenata za prepoznavanje slučajeva kada psihološko savjetovanje može (ili ne može) biti primjenjeno. • Sticanje uvida u faktore koji otežavaju/olakšavaju uspostavu odnosa između savjetovatelja i klijenta • razvijanje temeljnih komunikacijskih vještina potrebnih u procesu savjetovanja: razumijevanje i upotreba verbalnih i neverbalnih komunikacijskih vještina • Osposobljavanje studenata za primjenu osnovnih elemenata psihološkog savjetovanja		
Sadržaj / struktura predmeta: - Definicija psihološkog savjetovanja; Razlika prema psihoterapiji; Ciljevi i ishodi savjetovanja. - Preduvjeti za uspješno savjetovanje. - Osobine savjetovatelja važne za proces savjetovanja. - Faze i vještine savjetovanja; Temeljne i napredne komunikacijske vještine u savjetodavnom procesu. - Izgradnja radnog saveza/odnosa; Teškoće u uspostavi odnosa savjetovatelj-klijent. - Utvrđivanje/procjena klijentovih teškoća; Postavljanje ciljeva u savjetovanju - Određivanje strategija i odabir intervencija; Emocionalne intervencije; Kognitivne intervencije; Bihevioralne intervencije; Sistemske intervencije - Završavanje savjetovanja i praćenje klijenta - Psihološko savjetovanje u kriznim situacijama - Praktična nastava: Uvježbavanje osnovnih komunikacijskih vještina potrebnih za savjetodavni proces; Igranje uloga savjetovatelja i klijenta, u cilju vježbanja različitih savjetodavnih tehnika i razvoja osjetljivosti za optimalan savjetodavni odnos i radni savez. Audio i video snimanje i pisanje transkripata na osnovu simuliranih i relanih seansi s klijentima radi njihove detaljne analize. PRIMJENA PRAKTIČNIH SAZANJA KROZ OBAVEZNU PSIHOLOŠKU PRAKSU U OKVIRU KLINIČKE PSIHOLOGIJE		
Literatura: - Hackney, H.L. & Cormier, S. (2012). Savjetovatelj-stručnjak. Jastrebarsko: Naklada slap - Nelson-Jones, R. (2007). Praktične vještine u psihološkom savjetovanju i pomaganju. Jastrebarsko: Naklada slap (odabrana poglavlja) - Corey, G. (2004). Teorija i praksa psihološkog savjetovanja i psihoterapije. Jastrebarsko: Naklada slap (odabrana poglavlja)		

Naziv predmeta Psihologija karijere		ECTS
		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 7	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Upoznavanje studenata sa aktivnostima psiholoških i okolinskih aspekata rada, koji se referiraju na koncept profesionalne karijere kao cjeloživotnog procesa.		
Sadržaj / struktura predmeta: Analiza posla i radnog mjesta. Metode procjene radnika i metode analize radnih mjesta. Regrutiranje, predselekcija i selekcija. Seleksijske metode: testovi sposobnosti, upitnici ličnosti, radne karakteristike i preporuke, pristupni upitnici, intervju, probni rad, centri procjene. Prednosti i nedostaci pojedinih metoda. Validacija seleksijskih programa. Valjanost prediktora za različita zanimanja: mogućnost generalizacije valjanosti. Strategije donošenja seleksijskih odluka. Profesionalna orijentacija. Teorije i modeli profesionalne orijentacije. Provođenje profesionalne orijentacije: metode i tehnike, instrumenti, profesionalna orijentacija preko Interneta. Kadrovska psihologija – psihološka osnova upravljanja ljudskim resursima. Profesionalno osposobljavanje i usavršavanje. Psihološki principi usvajanja znanja i razvoja vještina. Utvrđivanje obrazovnih potreba i razvoj programa obrazovanja radnih ljudi. Metode i tehnike obrazovanja radnih ljudi. Evaluacija obrazovnih programa.		
Literatura: Bahtijarević-Šiber, F. (1999). Management ljudskih potencijala. Zagreb. Golden marketing Borman, W.C.; Ilgen, D.R & Klimoski, R.J. (Eds.). (2003.). Handbook of Psychology. Vol.12 Industrial and Organizational psychology. Hoboken, NJ. John Wiley & Sons, Inc. Gunz, H. & Peiperl, M. (2007). Handbook of career studies. Thousand Oaks. SAGE Publications, Inc.		

Naziv predmeta Psihologija obrazovanja djece sa teškoćama u učenju i ponašanju		ECTS
		4
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 7	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 15
Cilj kolegija: Cilj ovog kolegija je upoznavanje studenata sa pojmovima: "posebne odgojno-obrazovne potrebe" i "otklanjanje prepreka za učenje i sudjelovanje" u odgoju i obrazovanju, razvoj vještina prepoznavanja različitih izvora teškoća učenja i ponašanja i prilagodbe odgovarajućih metode poučavanja djece i mladih u inkluzivnoj odgojno-obrazovnoj praksi. Od studenata se očekuje da će moći procijeniti primjerenost pojedinog intervencijskog postupka u odnosu na vrstu teškoća, sudjelovati u timskom planiranju, izvedbi i praćenju izvedbe programa njihova učenja.		
Sadržaj / struktura predmeta: -Povijesni pregled odgoja i obrazovanja osoba sa teškoćama u učenju i ponašanju, modeli obrazovanja djece sa teškoćama- razvojni put ka inkluziji; -Pojam individualnih različitosti: učenici sa posebnim potrebama. -Inkluzija u obrazovanju; - Floor time pristup; -Klasifikacija teškoća u učenju i ponašanju; -Obrazovanje djece/učenika sa senzornim smetnjama (vidne smetnje i smetnje sluha); - Obrazovanje djece/učenika sa teškoćama jezičnog izražavanja i razumijevanja; -Obrazovanje djece/učenika sa motoričkim oštećenjima; - Obrazovanje djece/učenika sa intelektualnim teškoćama. -Prepoznavanje, obrazovanje, tretman specifičnih teškoća u učenju (disleksija, disgrafija, diskalkulija, dispraksija, ADHD, poremećaji iz autističnog spektra i Aspergerov sindrom, organizacijske vještine); -Djeca sa smetnjama u ponašanju i sa emocionalnim teškoćama- otklanjanje prepreka u učenju i sudjelovanju; -Djeca sa teškoćama uvjetovanim odgojnim, socijalnim, ekonomskim i kulturnim faktorima.		
Literatura: - Thompson, J. (2016). Vodič za rad s djecom i učenicima s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama. Zagreb: Educa - Greenspan, S.I. (2003). Dijete s posebnim potrebama. Zagreb: Ostvarenje - Hudson, D. (2018). Specifične teškoće u učenju, šta nastavnici trebaju znati. Zagreb: Educa - Jensen, E. (2004). Različiti mozgovi, različiti učenici:kako doprijeti do onih do kojih se teško dopire. Zagreb: Educa -Velki, T., Romstein, K. (2015). UČIMO ZAJEDNO: Priručnik za pomoćnike u nastavi za rad sa djecom s teškoćama u razvoju. Osječko-baranjska županija: Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku -Lebedina Manzoni, M. (2007). Psihološke osnove poremećaja u ponašanju. Jastrebarsko: Naklada Slap - Fedeli, D. (2008). Sindrom malog Perice: kontrola hiperaktivnosti. Beograd:IKP Evro –Guinti. - Davis, R.D., Braun, E.M. (2001). Dar disleksije: Zašto neki od najpametnijih ljude ne znaju čitati kako mogu naučiti. Zagreb: Alinea - Daniels, E., Stafford, K. (2003). Kurikulum za inkluziju: razvojno-primjeren		

Naziv predmeta Procjena ličnosti i kognitivnih sposobnosti		ECTS
		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 8	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Cilj kolegija je upoznavanje studenta sa: - karakteristikama, mogućnostima, ograničenjima i zadacima procjene ličnosti i kognitivnih sposobnosti, - procedurama primjene različitih tehnika za dijagnostičku procjenu ličnosti i sposobnosti, - principima kliničke interpretacije podataka dobijenih pomoću tehnika za dijagnostičku procjenu ličnosti. - sa prirodom i načinima određenja inteligencije, osobenostima procjene inteligencije u kliničkoj praksi, tehnologijom primjene testova za procjenu inteligencije, pamćenja, pažnje, mišljenja i rješavanja problema. - sa osnovnim konceptima neuropsihološke procjene		
Sadržaj / struktura predmeta: - Priroda kliničke procjene; Ciljevi i zadaci psihodijagnostičke eksploracije; Metodološki problemi dijagnostike ličnosti - Studija slučaja u kliničkoj psihologiji; Princip integracije biografskih podataka; - Procjena ličnosti u vrijeme eksploracije; Opservacija i procjena ponašanja; Intervju; Faze i tok intervju - Testovi u kliničkoj psihologiji; Osnovne odlike psihodijagnostičkih testova; - Klinička procjena kognitivnih sposobnosti; Binet Simonov test; Wechslerove skale za procjenu inteligencije; - Ravenove progresivne matrice, Revidirani beta test; WCST, testovi za procjenu pažnje, pamćenja, mišljenja i rješavanja problema; Osnove neuropsihološke procjene - Samoopisne tehnike: MMPI; PAI, PPI-R, DAPPBQ; Ostali klinički inventari i ček liste simptoma: Eysenckovi inventari ličnosti: MMQ, MPI, EPI; NEOPI-R, BIG FIVE, Millonov multiaksijski inventar - Projektivne tehnike; Teorija projektivnog test ponašanja; Crtež ljudske figure; Rorschachova tehnika; Test tematske apercepcije – TAT; Testovi nedovršenih rečenica – TNR; Jungov test asocijacija; Warteg test i sl. - Psihološki nalaz i mišljenje; Forme psihološkog izvještaja; Osnovne komponente psihološkog izvještaja; Opšti problem integracije podataka Praktična nastava: Demonstracija i praktična primjena procesa kliničke procjene – intervju, opažanja, primjena i interpretacija testova ličnosti i kognitivnih sposobnosti. Vježbe integracije podataka dobivenih procjenom. Studijski istraživački rad.		
Literatura: - Čeranić, S. (2012). Klinička procjena ličnosti i sposobnosti. Sarajevo: Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva RS. - Nietzel, M.T., Bernstein D.A., Milich, A. (2001). Uvod u kliničku psihologiju. Jastrebarsko, Naklada Slap. - Biro, M., Butolo, V. (2003). Klinička psihologija. Novi Sad, LMU i Futura publikacije - Berger, J. (2004). Psihodijagnostika. Beograd, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. - Galić, S. (2002). Neuropsihologijska procena: Testovi i tehnike. Jastrebarsko, Naklada Slap - American Psychiatric Association. (2013). Diagnostic and statistical manual of mental disorders (5th		

ed.). <https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425596>

- World Health Organization (2019). International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (11th ed.). <https://icd.who.int/>
- Bogović Dijaković, A i Gelo, J.(2021). Iz prakse kliničkog psihologa. Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Priručnici primjenjenih testova

Naziv predmeta Psihološka procjena djece		ECTS
		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 8	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Osnovni cilj kolegija je da se studenti upoznaju sa osnovnim pristupima u psihološkoj procjeni djece i klasifikacije poremećaja u djetinjstvu. Studenti će se upoznati sa načinima procjene pojedinih aspekata dječijeg razvoja i funkcioniranja, te procjene mentalnih poremećaja u djetinjstvu.		
Sadržaj / struktura predmeta: Određenje, pristupi, vrste i konteksti psihologijske procjene djece. Klasifikacija poremećaja u djetinjstvu i pregled faktora psihopatologije. Metode psihološke procjene djece: opažanje, intervju, testiranje, primjena projekivnih tehnika. Trijažni postupci procjene djece. Procjena intelektualnog razvoja. Procjena socio-emocionalnog funkcioniranja i adaptivnog ponašanja. Procjena razvoja govora. Neuropsihologijska procjena djece. Procjena traumatizirane i zlostavljane djece. Formuliranje preporuka na temelju rezultata procjene. Načela pisanja psihologijskog nalaza. Etička pitanja psihološke procjene djece. Praktična nastava: primjena testova za dijagnostičku procjenu ličnosti djece; uvježbavanje različitih faza kliničke procjene i procjene pojedinih aspekata funkcioniranja djece različite dobi (kognitivni razvoj, socio-emocionalni razvoj, adaptivno ponašanje) PRIMJENA PRAKTIČNIH SAZANJA KROZ OBAVEZNU PSIHOLOŠKU PRAKSU U OKVIRU KLINIČKE PSIHOLOGIJE		
Literatura: McConaughy, S.H. (2022). Klinički intervjui za djecu i adolescente. Jastrebarsko, Naklada Slap. Wicks-Nelson, R. i Israel, C.A. (2021). Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja djece i adolescenata: s dopunama iz DSM-a-5. Jastrebarsko, Naklada Slap. Galić S. (2002). Neuropsihologijski testovi i baterije testova za primjenu u dječjoj dobi, u knjizi Neuropsihologijska procjena. Jastrebarsko: Naklada Slap, str. 309-341. Frick, P.J., Barry, C.T., Kamphaus, R.W. (2020). Clinical Assessment of Child and Adolescent Personality and Behavior. Springer Kamphaus, R.W. (2005). Clinical Assessment of Child and Adolescent Intelligence. Springer Wenar C. (2003). Razvojna psihopatologija i psihijatrija. Jastrebarsko: Naklada Slap.(Pog. 16). Davison G.C., Neale J.M. (1999). Emocionalni poremećaji i poremećaji ponašanja u djetinjstvu i adolescenciji, u knjizi Psihologija abnormalnog doživljavanja i ponašanja. Jastrebarsko: Naklada Slap, str. 491-525		

Naziv predmeta Motivacija i radno ponašanje		ECTS
		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 8	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Studenti će razumjeti proces radne motivacije i naučiti različite pristupe motivisanja zaposlenika u organizacijama.		
Sadržaj / struktura predmeta: Faktori koji utiču na motivaciju za rad. Teorije motivacije za rad. Implikacije pojedinih teorija za strategije motivisanja ljudi. Stavovi prema radu: zaokupljenost radom, organizacijska odanost, zadovoljstvo u poslu. Radne vrijednosti. Stavovi i radni učinak. Posljedice nepovoljnih stavova: izostanci, fluktuacija, kašnjenje. Motivacija i radna uspješnost. Organizacija rada i motivacija: tradicionalni pristupi, noviji pristupi. Model karakteristika posla i načela obogaćenja rada. Stres i radna uspješnost. Nove tehnologije i oblikovanje rada. Metode procjene poslova. Oblikovanje poticajnog sistema nagrađivanja. Vođenje i rukovođenje: teoretski pristupi razumijevanju vodstva. Motivacijske implikacije različitih stilova rukovođenja		
Literatura: Borman, W.C.; Ilgen, D.R & Klimoski, R.J. (Eds.). (2003.). Handbook of Psychology. Vol.12 Industrial and Organizational psychology. Hoboken, NJ. John Wiley & Sons, Inc. Bahtijarević-Šiber, F. (1999). Management ljudskih potencijala. Zagreb: Golden marketing. Petz, B. (1987). Psihologija rada, Zagreb, Školska knjiga		

Naziv predmeta Psihoterapijske škole i pravci		ECTS
		6
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 8	Predavanja: 45	Vježbe (A+L): 30
Cilj kolegija: Studenti će upoznati opća načela psihoterapijskih te teorijske i praktične osnove najvažnijih pravaca u psihoterapiji. Moći će razlikovati terapijske pravce prema njihovim osnivačima i najpoznatijim predstavnicima, teorijama i modelima ličnosti koje stoje u njihovoj osnovi, objašnjenjima nastanka psihičkih poremećaja i prema mehanizmima terapijskog djelovanja. Osim toga, upoznat će kvalitete i manjkavosti pojedinih terapijskih pravaca u tretmanu određenih psihičkih teškoća te prepoznati kako su psihoterapijski pravci utjecali jedan na drugoga.		
Sadržaj / struktura predmeta: Predmet, ciljevi i funkcija psihoterapije; Psihoterapija i granične discipline; Psihoterapijske varijable: pacijent/klijent, terapeut, psihološki problem, terapijski odnos, tehnika; Psihoterapijski proces; Osobine terapijskog odnosa u okviru različitih psihoterapijskih pravaca. Tehnike i metode psihoterapije zajedničke većini terapijskih pristupa. Psihoterapijski pravci: Psihoanalitička terapija. Egzistencijalistička terapija i terapija usmjerena na klijenta. Geštalt terapija. Transakcijska analiza. Realitetna terapija. Bihevioralna terapija. Kognitivno-bihevioralna terapija. Feministička terapija. Sistemska obiteljska terapija. Integrativna terapija. Vrijednosti savremene psihoterapije; Budućnost psihoterapije; Evaluacija psihoterapije; Edukacija psihoterapeuta.		
Literatura: Nietzel, M.T., Bernstein, D.A. i Milich, R. (2002.). Uvod u kliničku psihologiju, Naklada "Slap", Jastrebarsko. Corey, G. (2004.). Teorija i praksa psihološkog savjetovanja i psihoterapije, Naklada Slap, Jastrebarsko (str.66. – 519). Berger, J. (1980.). Treći roditelj: Novi pravci grupne psihoterapije, Nolit, Beograd. Dumont, F. i Corsini, R.J. (2003.). Šest terapeuta i jedan klijent. Naklada Slap: Jastrebarsko. Anić, N. (ur.) (1990.). Praktikum iz kognitivne i bihevioralne terapije III., Društvo psihologa Hrvatske, Zagreb. Ellis, A. i Dryden, W. (2001.). Racionalno-emocionalna bihevioralna terapija, Naklada "Slap", Jastrebarsko		

Naziv predmeta Neurologija ponašanja i neuropsihološka procjena		ECTS
		4
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 8	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 15
Cilj kolegija: Osnovni cilj kolegija je da studenti savladaju teorijske osnove kliničke neuropsihologije. Moći će opisati i objasniti organizaciju funkcija kod normalnog mozga i posljedice mozgovnog oštećenja pojedinih kortikalnih područja te povezati patološke promjene u strukturi i funkciji pojedinih dijelova mozga s promjenama u doživljavanju i ponašanju.		
Sadržaj / struktura predmeta: Teorijske osnove kliničke neuropsihologije: definicija, povijest, srodne discipline, osnovni pojmovi; organizacija moždane kore (cerebralna lateralizacija i longitudinalna organizacija); Anatomska i neurotransmitterska osnova neuropsiholoških funkcija; Povezanost patoloških promjena mozga s promjenama u ponašanju; Cerebrovaskularni incidenti i degenerativni poremećaji kao neuropsihološki poremećaji; Epilepsija i infektivni procesi kao neuropsihološki fenomeni; Trauma glave i tumori mozga kao neuropsihološki fenomeni; Trovanje, metabolički i endokrini poremećaji kao neuropsihološki fenomeni; Neuropatologija dječije dobi : neurorizično dijete, ADHD, autizam, tikovi I Touretteov sindrom. Neuropsihologijsko ispitivanje: racionala mjerenja deficita, tok neuropsihologijskog ispitivanja, interpretacija. Neuralna osnova, klinička slika i dijagnostika poremećaja različitih funkcija: agnozije i jednostrano zanemarivanje; apraksije i ekstrapiramidni poremećaji kretanja; afazije, aleksija, agrafija i akalkulija; poremećaji jezičnih funkcija; poremećaji izvršnih funkcija; poremećaji pamćenja. Testovi koji se koriste u neuropsihološkoj procjeni		
Literatura: Galić, S. (2002). Neuropsihologijska procjena. Naklada Slap, Jastrebarsko i Opća Županijska bolnica, Požega. Lezak, M.D. (1995) Neuropsychological Assessment. Oxford Univ. Press, New York. – pojedina poglavlja kao nadopuna osnovnom udžbeniku Sinanović O i sar. (2012). Neurologija. Infograf, Tuzla. Pinel, J.P. (2001). Biološka psihologija. Jastrebarsko: Naklada Slap. Poglavlja 6, 15. Dopunska literatura: Turdiu, J. (1990). Klinička neuropsihologija. Zagreb: Školska knjiga. Springer, S.P., Deutsch, G. (2001). Left Brain, Right brain: Perspectives from Cognitive Neuroscience. Freeman & Co., New York. Kolb, B., Whishaw, I. Q. (2003.). Fundamentals of Human Neuropsychology, W. H. Freeman and Company, New York. Luria, A. R. (1983). Osnovi neuropsihologije. Beograd: Nolit.		

Izborni predmeti

Naziv predmeta Politička psihologija		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 7	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: - Svrha predmeta je uvesti studente u istorijske i savremene perspektive političke psihologije, - Ukaže na važnost ličnosti na političko ponašanje, - Istakne ulogu socijalne kognicije, socijalnih uticaja na političko ponašanje		
Sadržaj / struktura predmeta: - Uvod u političku psihologiju - Ličnost i politika - Kognicija, socijalni identitet, emocije i stavovi - Politička psihologija grupa - Osobine lidera, motivacija i individualne razlike - Analiza uspješnog vođe - Proces glasanja, uloga medija i tolerancija - Formiranje političkih stavova - Politička propaganda - Psihologija nacionalnih i međunacionalnih odnosa - Politička psihologija nacionalizma, političkih ekstremista i etničkih konflikata - Psihologija rasizma i politička netolerantnost - Psihologija terorizma		
Literatura: - Cottam, M. L., Mastors, E., Preston, T., & Dietz, B. (2022). Introduction to Political Psychology (4th ed.). Routledge. - Jost, J. T., & Sidanius, J. (2004). Political Psychology: Key Readings (Key Readings in Social Psychology). Psychology Press. - Houghton, D. P. (2014). Political Psychology: Situations, Individuals, and Cases (2nd ed.). Routledge. - Staub, E. (1992). The Roots of Evil: The Origins of Genocide and Other Group Violence (Revised ed.). Cambridge University Press. - Funk, J., Good, N., & Berry, M. E. (2020). Healing and Peacebuilding after War: Transforming Trauma in Bosnia and Herzegovina (Routledge Studies in Peace and Conflict Resolution). Routledge. - Skjelsbæk, I. (2013). The Political Psychology of War Rape: Studies from Bosnia and Herzegovina (War, Politics and Experience) (1st ed.). Routledge. - Šiber, I. (1998). Osnove političke psihologije. Politička kultura nakladno-istraživački zavod.		

Naziv predmeta		ECTS
Psihologija darovitosti i kreativnosti		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 7	Predavanja: 30	Vježbe (A+L) : 0
Cilj kolegija: Studenti će se upoznati sa teorijama i modelima darovitosti i kreativnosti, te detaljno upoznati sa konstruktima koji su suštinske odrednice nadarenosti i kreativnosti kao i vidovima poučavanja darovitih. Naučit će razlikovati pojavne oblike darovitosti kao i metode i tehnike prepoznavanja i identificiranja darovitih pojedinaca. Apsolviranjem kolegija studenti će steći teorijska i praktična znanja potrebna u radu sa nadarenim osobama.		
Sadržaj / struktura predmeta: - Historijski pregled; Pregled važnijih longitudinalnih istraživanja nadarenosti - Različita shvatanja darovitosti. Teorije i modeli darovitosti - Psihološki konstrukti (inteligencija, kreativnost, motivacija, interesi, itd.) i nadarenost - Darovitost i kreativnost; darovitost i genijalnost - Prepoznavanje i identifikacija darovitih - Područno specifične darovitosti – talentiranost - Osnovni vidovi rada s darovitim i kreativnim učenicima - Rad s nadarenima u školskom sistemu – akceleracija - Rad s nadarenima u školskom sistemu – obogaćenje programa - Pomoć i saradnja s učiteljima na programima za nadarene - Obitelji nadarenih učenika, savjetovanje roditelja - Razvojni problemi i poteškoće darovite i kreativne djece		
Literatura: -Stojaković, P. (2000). Darovitost i kreativnost. Istočno Sarajevo: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva Republike Srpske. -Koren, I. (1989). Kako prepoznati i identificirati nadarenog učenika. Zagreb: Školske novine. -Vlahović-Štetić,V. (2005.): Daroviti učenici: teorijski pristup i primjena u školi. Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu. -Čudina-Obradović, M. (1991). Nadarenost: razumijevanje, prepoznavanje, razvijanje. Zagreb: Školska knjiga. -Callahan, C. M. (2000) „Intelligence and Giftedness”. U: Handbook of Intelligence, Sternberg, R. J. (Eds.) Cambridge: Cambridge University Press.		

Naziv predmeta Metodika nastave psihologije		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar:7	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Omogućiti studentima usvajanje širokog spektra znanja i razvoj vještina iz područja metodike nastave. Razvoj umjeća uspješnog poučavanja i razvoj praktičnih umjeća. Usvajanje znanja kako organizirati i voditi čas, kako upravljati razredom, kako poučavati učenike neujednačenih sposobnosti. Osposobiti buduće nastavnike za razumjevanje, praćenje i vrednovanje učeničkog napretka. Osjetljivost za učeničke potrebe		
Sadržaj / struktura predmeta: Metodika nastave u sistemu pedagoških disciplina. Primjena psiholoških metoda i tehnika u poučavanju psihologije Razvoj nastavnih umjeća: Kompetencije poučavanja. Određenje temeljnih nastavnih umjeća, praćanje vlastitog poučavanja, motivacija za razvoj umjeća. Kompetencije u planiranju; Artikulacija nastave; Odluka o pedagoškim ciljevima; Kako zadovoljiti učeničke potrebe. Izbor sadržaja, odabir nastavnih aktivnosti, praćenje i ocjenjivanje učeničkog napretka. Izvedba nastavnog časa: Ponašanje nastavnika, stilovi poučavanja i stilovi učenja, prilagodba aktivnosti učenicima, upotreba sredstava i pomagala. Vođenje i tok nastavnog časa: Tačnost, održavanje učeničkog sudjelovanja, praćenje učeničkog napretka, ritam i tok nastavnog časa. Razredni ugođaj: Uspostva pozitivnog razrednog ugođaja, motivacija učenika, pozitivne poruke, izgled i sastav razreda. Disciplina Vrednovanje djelotvornosti učenik. Evaluacija vlastitog rada. Stručno usavršavanje i profesionalni razvoj.		
Literatura: Kyriacou , C. (1997), Temeljna nastavna umijeća, Educa, Zagreb Muminović H., Mogućnosti efikasnijeg učenja u nastavi, DES, Sarajevo 2000. Meyer, H. (2005.): Što je dobra nastava?, Erudita, Zagreb Gordon T., Kako biti uspešan nastavnik,		

Naziv predmeta Etika		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 7	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Kolegij je usmjeren ka upoznavanju studenata sa etikom kao filozofskom disciplinom, uz jasnu eksplikaciju temeljnih pojmova i problema vezanih za pripadajuće znanstveno područje. Izlaganje povijesnog razvoja u razumijevanju etike i njenih sadržaja, od antičkog do savremenog perioda, jedan je od bitnih ciljeva predmetnog kolegija. Središnji naglasak će biti na interpretacijama savremene etike, dok će bioetička pitanja i rasprave biti od osobitog interesa u zaključnog dijelu kolegija.		
Sadržaj / struktura predmeta: Etika kao filozofska disciplina Odnos između etike i morala Antička razumijevanja etike Etika u doba skolastike Prosvjetiteljstvo i problem morala Kantov doprinos: Kritika praktičnog uma Savremene tendencije u području etike Etika u doba znanosti i tehnologije Bioetika i pitanje života Odnos etike i psihologije		
Literatura: 1.Aristotel (1992): Nikomahova etika. Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada 2.Bauman, Zygmunt (2009): Postmoderna etika. Zagreb: AGM 3.Jonas, Hans (1990): Princip odgovornost. Sarajevo: Veselin Masleša. 4.Dževad Hodžić (2008), Odgovornost u znanstveno-tehnološkom dobu, Tugra, Sarajevo 5.Kangrga, Milan (2004): Etika – osnovni problem i pravci. Zagreb: Golden marketing, Tehnička knjiga 6.Singer, Peter (2003): Praktična etika. Zagreb: KruZak 7. Ronald D. Francis (2009): Ethics for Psychologists, Blackwell.		

Naziv predmeta Forenzička psihologija		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 8	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Cilj je spoznati ulogu psihičkih procesa u sklonosti ka kršenju zakonskih normi te načinima na koje se takvi psihički procesi eksplorišu u svrhu forenzičke obrade. Takođe, ovaj kolegije ima za cilj uputiti studente i u najučestalije teškoće i pogreške tokom kriminalističkog postupka koje su zasnovane na kognitivnim i emocionalnim pristranostima te psihološkim zakonitostima u ispitivanju osumnjičenika.		
Sadržaj / struktura predmeta: - uvod u sadržaj kolegija - predmet proučavanja forenzičke psihologije - osnovni pojmovi u forenzičkoj psihologiji - osnovni pojmovi u proučavanju ličnosti - psihološke pojave koje se proučavaju u forenzičkoj psihologiji - poremećaji ličnosti		

- eksploracija ličnosti u forenzičkoj psihologiji
- forenzičko-psihološka vještačenja
- zadaci psiholoških vještačenja u krivičnom i građanskom postupku

Literatura:

Kostić, M. (2002) : Forenzična psihologija; Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd
 Mejovšek, M. (2002): Uvod u penološku psihologiju. Naklada Slap, Jastrebarsko

Naziv predmeta Stres i mentalno zdravlje		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 8	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Cilj kolegija je upoznati studente sa područjima prevencije i načinima unaprjeđenja mentalnog zdravlja. Studenti će se upoznati sa modelima zdravog i bolesnog, dodirnim tačkama medicinskog i psihološkog pristupa te potrebama za nastankom i izučavanjem zdravstvene psihologije		
Sadržaj / struktura predmeta: - definicija i područje djelovanja zdravstvene psihologije - terminološke i praktične teškoće u diferencijaciji zdravog i patološkog - stres i prilagodba na stres; načini suočavanja u stresnim situacijama - alkoholizam i ovisnost o nikotinu - hospitalizacija - značaj komunikacije ljekar-bolesnik i problemi u komunikaciji - psihologija bola - porodica i bolest		
Literatura: 1. Havelka, M. (1999): Zdravstvena psihologija. Naklada Slap, Jastrebarsko. 2. Lazarus, R.S. i Folkman, S. (2004.). Stres, procjena i suočavanje, Naklada "Slap", Jastrebarsko. 3. Vidanović, I., Kolar, D. (2003). Mentalna higijena. Beograd: Linea 4. Vljaković, J. (1998). Životne krize i njihovo prevazliženje. Beograd: Plato		

Naziv predmeta Osnove psihologije menadžmenta		ECTS
		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 8	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Upoznavanje studenata sa psihološkim aspektima naučnih disciplina organizacijske psihologije, organizacijskog ponašanja i menadžmenta.		
Sadržaj / struktura predmeta: Psihologija u menadžmentu Individualne razlike i organizacijsko ponašanje Pojedinac u organizaciji: socijalizacijski procesi i karijera u organizaciji Rukovođenje, menadžeri vs. rukovodioci. Teorije i pristupi u razumijevanju vodstva. Klasični i savremeni pristupi rukovođenja. Psihološki faktori rukovođenja.		

Radna uspješnost
Psihološke determinante radne uspješnosti menadžera

Literatura:

Maslow, A. (2004). Psihologija u menadžmentu. Novi Sad. Adizes
Vardo, E. (2017). Psihologija menadžmenta u tranziciji. Sarajevo. Društvo psihologa u FBiH
Vujić, D. (2003). Menadžment ljudskih resursa i kvalitet: ljudi-ključ kvaliteta i uspjeha. Beograd. Centar za primenjenu psihologiju
Borman, W.C.; Ilgen, D.R & Klimoski, R.J. (Eds.). (2003.). Handbook of Psychology. Vol.12 Industrial and Organizational psychology. Hoboken, NJ. John Wiley & Sons, Inc.

Naziv predmeta		ECTS
Savjetodavno-pedagoški rad s roditeljima		2
Ukupan broj sati u semestru:		
Semestar: 8	Predavanja: 30	Vježbe (A+L): 0
Cilj kolegija: Upoznati studente sa temeljnim naučnim saznanjima iz oblasti savjetodavno -pedagoškog rada s roditeljima. Osposobiti studente da kroz primjenu savjetodavnog rada jačaju pedagošku kulturu roditelja.		
Sadržaj / struktura predmeta: - Uvođenje u sadržaj kolegija - Osnovne odrednice pedagoškog savjetodavnog rada s roditeljima - Razvoj pedagoškog savjetodavnog rada - Roditeljstvo u kontekstu sistemskog pristupa razumijevanju porodičnog odgoja - Roditeljstvo u kontekstu pedagoških aspekata kvaliteta porodičnog funkcioniranja - Analiza kvaliteta porodične odgojne dinamike kao osnova savjetodavnog pedagoškog rada s roditeljima - Karakteristike odgojno funkcionalnih porodica - Karakteristike odgojno disfunkcionalnih porodica - Mogućnosti i ograničenja savjetodavnog rada s roditeljima - Pretpostavke uspješnog pedagoškog savjetovanja - Etape pedagoškog savjetodavnog procesa - Oblici pedagoškog savjetodavnog rada s roditeljima - Načela u savjetodavnom pedagoškom radu s roditeljima - Savjetodavni razgovor s roditeljima - Specifičnosti savjetodavno-pedagoškog rada s roditeljima u institucijama odgoja i obrazovanja		
Literatura: Pašalić- Kreso, A. (2012). Koordinate obiteljskog odgoja: prilog sistemskom pristupu razumijevanja obitelji i obiteljskog odgoja. Sarajevo: Filozofski fakultet, Univerzitet u Sarajevu. Vrcelj, S. (2020). Pedagoško savjetovanje. Rijeka: Filozofski fakultet u Rijeci, Zuković, S. (2017). Savjetodavni rad u institucijama vaspitanja i obrazovanja: teorijski i praktični aspekti. Novi Sad: Filozofski fakultet.		

1. Prilozi: silabus i predmeta prema Nastavnom planu I ciklusa studija Psihologija

